

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

Egz. Nr

1

ppłk dypl. Stanisław CZYŻKOWSKI

**ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA
W NATARCIU
DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ (PANCERNEJ)**
(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
821376

27376

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1966

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

Egz. Nr

1

ppłk dypl. Stanisław CZYŻKOWSKI

**ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA
W NATARCIU
DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ (PANCERNEJ)**
(Skrypt)

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego**
№ 27376

27376

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1966

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Swierczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

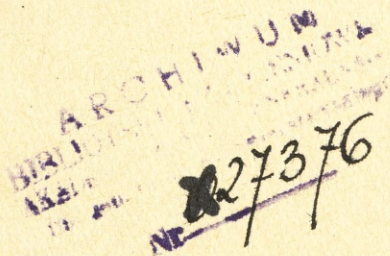
Przeł. prot. 12357.p

~~XXXXXXXXXX~~
egz.nr.... 1

ppłk dypl. Stanisław CZYŻKOWSKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA W NATARCIU
DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ /PANCERNEJ/.

/Skrypt/

WARSZAWA

październik

1966 r.

TRESC WYKŁADU

Temat: Organizacja i prowadzenie rozpoznania w natarciu
dywizji zmechanizowanej /pancernej/.

W s t ę p

Rozdział I. Wymagania stawiane rozpoznaniu w natarciu DZ
/DPanc/.

Rozdział II. Wykorzystanie sił i środków rozpoznania natarcia
DZ /DPanc/.

Rozdział III. Praca wydziału rozpoznawczego w zakresie
organizacji rozpoznania.

a/ Zasady ogólne.

b/ Podstawowe zadania dowódcy i sztabu dywizji
w zakresie planowania rozpoznania.

c/ Planowanie rozpoznania.

Rozdział IV. Wykorzystanie danych z rozpoznania.

a/ Znaczenie zdobywania wiadomości i trud-
ności w ich zdobywaniu.

b/ Źródła wiadomości i ich krótka charakte-
rystyka.

c/ Podział wiadomości pod względem ich
wiarygodności.

d/ Istota opracowania danych z rozpoznania.

e/ Rozprowadzanie danych z rozpoznania.

Rozdział V. Prowadzenie rozpoznania w natarciu DZ
/DPanc/.

Wnioski końcowe.

x

W S T E P

Rozpoznanie we współczesnej walce ogólnowojskowej nabiera szczególnego znaczenia. Wynika to z cech charakteryzujących przyszłe pole walki /bitwy/.

Szybkie zmiany położeń, wysokie tempo i duża ruchliwość, konieczność pobierania szybkich, często natychmiastowych decyzji, działania dywizji na samodzielnych kierunkach itd. powodują konieczność posiadania przez dowódcę i sztab dywizji ciągle aktualnych wiadomości o nieprzyjacielu.

Wprowadzenie na wyposażenie dywizji broni rakietowo-jądrowej zmusza rozpoznanie do zwiększonej operatywności przy wyszukiwaniu dla tej broni opłacalnych celów.

Duża głębokość i szerokość działania dywizji powoduje konieczność prowadzenia rozpoznania na znacznych obszarach. Po to, żeby nie dać się zaskoczyć przez nieprzyjaciela, rozpoznanie musi uprzedzić i udaremnić jego rozmiary.

Dywizja dysponuje w chwili obecnej nowoczesnymi środkami rozpoznania sił i środków tych nie jest jeszcze tyle, żeby spełnić zadość tym wymaganiom jakie określa się dywizji w natarciu. Nie-mniej jednak przy umiejętnym ich wykorzystaniu jest w stanie sprostać zasadniczym potrzebom walki.

Warunkiem wykonania zadań rozpoznawczych w natarciu DZ /DPanc/ są nie tylko same siły i środki, ale ich sposób wykorzystania, ich znajomość i możliwość. Ponadto, żeby rozpoznanie mogło zabezpieczyć dopływ wiadomości o nieprzyjacielu, wymagana jest od oficerów wydziału rozpoznawczego dokładna znajomość organizacji i zasad działania armii obcych oraz umiejętność organizacji i prowadzenia rozpoznania. Ważnego przy tym znaczenia nabierają takie cechy jak: doświadczenie i nawyki oficerów w pracy zwiadowczej, samodzielność, zdolność szybkiego pobierania decyzji, umiejętność wyciągania właściwych wniosków itd.

W skrypcie, obok pewnych zasad ogólnych, przedstawione są najnowsze poglądy wykorzystania sił i środków rozpoznania, którymi obecnie dysponuje dywizja. Skrypt zawiera również materiał z planowaniem i prowadzeniem rozpoznania. Opracowanie to nie wyjaśnia szeregu problemów

odnośnie wykorzystania sił i środków rozpoznania rodzajów
wojsk i służb. Materiał na ten temat zawierają wykłady
i skrypty katedr specjalistycznych.

1. WYMAGANIA STAWIANE ROZPOZNANIU W NATARCIU DZ /DPanc/

Do zasadniczych wymagań stawianych rozpoznaniu w natarciu DZ /DPanc/ należy zaliczyć:

1. Konieczność szybkiego zbierania i przekazywania informacji.
2. Konieczność głębokiego prowadzenia rozpoznania.
3. Konieczność prowadzenia rozpoznania w znacznych szerokościach.
4. Konieczność posiadania różnorodnych sił i środków rozpoznania.
5. Ciągłość rozpoznania.
6. Aktywność rozpoznania.
7. Celowość, wiarygodność i skrytość rozpoznania.

Zajmijmy się krótkim omówieniem wymienionych wymagań stawianych rozpoznaniu na współczesnym polu walki w działaniach zaczepnych dywizji.

1. Konieczność szybkiego zbierania i przekazywania informacji

Rozwój środków walki, form organizacyjnych wojsk i związane z tym stałe zmiany założeń taktyczno-operacyjnych wymagają ciągłych zmian w organizowaniu i prowadzeniu rozpoznania. Należy przy tym zauważyć, że środki ogniowe, a przede wszystkim takie ich parametry, jak: donośność, celność i skuteczność, rozwijają się szybciej niż środki i sposoby rozpoznania. Różnicę tę obserwuje się bardzo wyraźnie w wojskach raketowych i artylerii.

W obecnej chwili jesteśmy świadkami dalszego rozwoju środków walki w tym głównie broni masowego rażenia. Dla zapewnienia skuteczności uderzeń pocisków jądrowych wyłoniła się konieczność zastosowania takich środków rozpoznania, które będą zdolne do szybkiego dostarczenia pełnych danych o obiektach uderzeń.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój środków rozpoznania są zadania stawiane wojskom na współczesnym polu walki /bitwy/. Zwiększone pasy i głębokości, wysokie tempo działań wojsk, gwałtowne zmiany sytuacji itp. również powodują konieczność szybkiego zdobywania i przekazywania informacji.

Rozpoznanie musi zapewnić dowódcy dywizji szybkość reagowania na zmiany zachodzące na polu walki oraz ciągłość kierowania wojskami w skomplikowanych i szybko zmieniających się sytuacjach. Zapewnienie wojskom dywizji szybkiego tempa działań bojowych, powoduje konieczność ustalenia w krótkim czasie obiektów nieprzyjaciela /w tym głównie środków napadu jądrowego/, które należy natychmiast obezwładnić.

Skuteczne dowodzenie wojskami zależy w znacznej mierze od szybkiego podjęcia decyzji przez dowódcę dywizji. Podjęcie trafnej decyzji bez wiadomości o przeciwniku jest prawie niemożliwe. Konieczność szybkiego zbierania i przekazywania informacji wynika z faktu, że obecnie informacje o przeciwniku tracą wartość cztero, a nawet sześciokrotnie szybciej niż w drugiej wojnie światowej, ponieważ w ewentualnej wojnie możliwy jest taki właśnie wzrost ruchliwości obu walczących stron.

Z jednej strony obserwujemy więc obiektywną konieczność szybkiego zbierania i przekazywania informacji o przeciwniku, a z drugiej - wzrost trudności wykonania tego zadania przez rozpoznawanie dywizji. W czasie ostatniej wojny, gdy szybkość marszu kolumn była nie-duża i z reguły maszerowały one po drogach bitych, rozpoznawanie dywizji mogło stosunkowo łatwo ustalić wielkość i kierunek marszu wojsk przeciwnika. Ponadto pododdziały rozpoznawcze miały dużo czasu na zebranie i przekazanie informacji. Obecnie rozpoznawanie naziemne ma szczególnie trudne warunki śledzenia ruchu rozcłonkowanych kolumn zmechanizowanych, maszerujących z dużą szybkością zarówno po drogach, jak i po bezdrożach, przerzucanych drogą powietrzną i pokonujących przeszkody wodne na etatowych środkach. Zdobycie w tych warunkach wiadomości wymaga sprawnej organizacji rozpoznania, stosowania nowych i różnorodnych technicznych środków rozpoznania, umiejętnego ich wykorzystania, maskowania przedsięwzięć, dużej operatywności itp.

2. Konieczność głębokiego prowadzenia rozpoznania.

Dla ilustracji rozważań przyjmijmy przykładowo, że dywizja zmechanizowana działa w pasie około 30 km, pokonuje w ciągu dnia /doby/ głębokość 80 km, działa z rejonu wyjściowego położonego w głębi oddalonego od przedniego skraju

o 50 km, na samodzielny kierunek, w przeciętnych warunkach terenowych i posiada 11 godzin na organizację działań.

Zasadniczymi czynnikami, które w omawianych warunkach będą istotnie kształtowały potrzebę prowadzenia rozpoznania na określonej głębokości, będą:

- ruchliwość wojsk przeciwnika /przeciętne możliwości ruchu w kolumnach/;
- siły i środki przeciwnika, które mogą być skierowane przeciwko dywizji /broń jądrowa, odwody/;
- warunki terenowe w obszarze działań przeciwnika;
- pora roku i warunki atmosferyczne.

Z analizy doświadczeń działań dywizji radzieckich i polskich w końcowym okresie drugiej wojny światowej wynika, że dowódca dywizji żądał danych o nieprzyjacielu rozmieszczonym na głębokości przeciętnie około 60 kilometrów.

W okresie tym normy taktyczne były kilka razy mniejsze, a obszar zainteresowań dowódcy kilkunastokrotnie mniejszy niż jest to możliwe w ewentualnej wojnie. Ponadto na głębokość 50-60 km znajdowały się siły, które mogły być przerzucone do rejonu działań nacierającej dywizji w ciągu jednego dnia walki. We współczesnych działaniach głębokość prowadzenia rozpoznania na potrzeby dywizji zmechanizowanej musi oczywiście radykalnie wzrosnąć. Przeciętne możliwości marszowe dywizji nieprzyjaciela wynoszą 150-250 km na dobę przy marszu dziennym i 100-150 km przy marszu w nocy.

Mając na uwadze szybkość marszową wojsk przeciwnika można przyjąć, że źródłem zainteresowania dowódcy dywizji będą siły nieprzyjaciela rozmieszczone na głębokości 150-250 km przy marszu dziennym i 100-150 km przy marszu nocnym. Ponadto należy dodatkowo uwzględnić głębokość działania dywizji /w naszym przypadku 80 km/ oraz odległość rejonów wyjściowych, z których dywizja rozpoczyna działania /50 km/. W sumie głębokość zainteresowania dowódcy dywizji wyniosłaby więc około 280-380 km, przy działaniu przeciwnika w dzień i około 230-280 km, jeśli przeciwnik działa w nocy. Muszą być jednak i w tym przypadku uwzględnione konkretne warunki terenowe i atmosferyczne, które będą wpływały na wzrost lub zmniejszenie głębokości rozpoznania.

Można zatem stwierdzić, że dowódca i sztab dywizji powinni mieć możliwość prowadzenia rozpoznania na całą głębokość dziennych działań oraz śledzenia obszaru, z którego przeciwnik w ciągu dnia może przemieścić drogą lądową w rejon działań swoje siły. Spełnienie tego wymagania zapewniłoby dowódcy dywizji podejmowanie na czas uzasadnionych decyzji w kierowaniu wojskami.

3. Konieczność prowadzenia rozpoznania w znacznych szerokościach

Regulamin Polowy Sił Zbrojnych PRL /dywizja/ w punkcie 24 mówi: "Związki taktyczne i oddziały prowadząc działania bojowe na oddzielnych kierunkach nie mają bezpośrednich sąsiadów, co wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na zabezpieczenie otwartych skrzydeł i dokładnej organizacji rozpoznania". Regulamin zwraca uwagę na ważność tego zagadnienia. Żeby jednak określić szerokość pasa rozpoznania dywizji należałoby przede wszystkim znać dopuszczalne granice luk, które mogą powstać w działaniach bojowych między poszczególnymi związkami taktycznymi. Wielkości tych luk nie określa się w wydawnictwach wojskowych.

Do rozważań przyjmiemy, że luki między nacierającymi dywizjami wynoszą po 30 km. Obydwie luki będą więc wynosiły 60 km. Dywizja nie będzie jednak prowadziła rozpoznania w całej tej wolnej przestrzeni 60 km, lecz tylko w pasie 30 km, ponieważ każda z nacierających dywizji będzie również prowadziła rozpoznanie. W założonym wariancie dywizja musiałaby prowadzić rozpoznanie w pasie 60 km, to jest w pasie swego działania /30 km/ i w połowie pasa szerokości obydwu luk /30 km/.

Na podstawie przeprowadzonych rozważań /w założonych warunkach odnośnie wielkości obszaru rozpoznania i zainteresowań dywizji można stwierdzić:

- a/ Dywizja zmechanizowana /pancerna/ w natarciu z rejonów wyjściowych położonych w głębi własnymi siłami i środkami powinna prowadzić rozpoznanie w obszarze około 8 tys.km². Przyjęto: głębokość zadania bojowego - 80 km, odległość rejonu wyjściowego od przedniego skraju obrony npla 50 km oraz szerokość pasa rozpoznania - 60 km.

- b/ Dywizja zmechanizowana /pancerna/ w natarciu z rejonów wyjściowych położonych w głębi zainteresowana jest dostarczeniem informacji o nieprzyjacielu z obszaru o powierzchni średnio 20 tys. km².
/Przyjęto założenie że; głębokość zainteresowania wynosi 280-380 km, a szerokość 60 km = 16800-22800 m²/.

4. Konieczność posiadania różnorodnych sił i środków rozpo-
znania.

Z powyższych wniosków wynika, że rozpoznanie w natarciu dywizji zmechanizowanej w świetle współczesnej walki powinno być prowadzone na znacznych obszarach zarówno pod względem głębokości jak i szerokości. Na tym olbrzymim obszarze znajdują się różnorodne siły i środki nieprzyjaciela. Duże zróżnicowanie obiektów oraz rozległy obszar rozpoznania zmuszają z jednej strony do stosowania różnorodnych sił i środków rozpoznania, a z drugiej, wobec dużych potrzeb do ekonomicznego ich wykorzystania. Szczupłość sił i środków rozpoznania /specjalizowanych/ stwarza konieczność wykorzystania ich do wykonywania najważniejszych zadań, wymagających użycia specjalnych środków technicznych oraz odpowiednio przeszkolonych pododdziałów.

Należy jednak znaleźć odpowiedź na zasadnicze pytanie:
"Z czego wypływa konieczność posiadania różnorodnych sił i środków rozpoznania na szczeblu dywizji zmechanizowanej?

Konieczność posiadania przez DZ różnorodnych sił i środków rozpoznania wynika głównie z następujących czynników:

- z zadań stojących przed rozpoznaniem dywizji w natarciu;
- z dużej ruchliwości i manewrowości wojsk;
- szeroko stosowanemu przez nieprzyjaciela maskowaniu swoich wojsk i przedsięwzięć.

Spróbujmy krótko wyjaśnić, w jakim stopniu każdy z w/w czynników wpływa na konieczność posiadania różnorodnych sił i środków rozpoznania.

- a/ Zadania jakie stoją przed rozpoznaniem dywizji można umownie podzielić na dwie grupy. Do grupy pierwszej zaliczyć należy te informacje o nieprzyjacielu, które winny być przekazane do sztabu dywizji natychmiast.

Często informacje te będą stanowiły o trwałości obrony nieprzyjaciela. Do nich zaliczyć należy przede wszystkim środki przenoszenia broni jądrowej nieprzyjaciela. Dowódca dywizji pobierając decyzje do użycia własnej broni jądrowej musi mieć szczegółowe dane o położeniu obiektu /celu/, na które ma być wykonane uderzenie. Dlatego też bardzo często już rozpoznana wiadomość trzeba będzie bezpośrednio przed wykonaniem uderzenia jądrowego potwierdzić innym środkiem rozpoznania.

Do grupy drugiej należy zaliczyć te informacje o nieprzyjacielu, które nie wymagają natychmiastowej reakcji ze strony dowódcy dywizji. Są to pojedyncze cele ogniowe, niewielkie punkty oporu, mniej ważne elementy tyłowe itp. Oczywiście obiekty tego typu nie muszą być potwierdzone innymi środkami rozpoznania, gdyż nie stanowią one o powodzeniu działań bojowych przez dywizję.

- b/ Duża ruchliwość i manewrowość wojsk nastrocza poważne trudności w wykryciu obiektu oraz stałym jego śledzeniu /wykrytego obiektu/. Dla przykładu weźmy grupę dywersyjno-rozpoznawczą dywizji, która zaobserwowała przejeżdżającą kolumnę wojsk pancernych. Grupa ta może powiedzieć o kierunku marszu, ilości i typie wozów bojowych, a nawet ich organizacyjnej przynależności. Nie może natomiast określić miejsca, gdzie się zatrzyma, względnie po jakiej drodze w dalszym ciągu będzie maszerowała. Widać więc z tego, że dla stałego śledzenia tej kolumny wojsk pancernych potrzebne są w tym wypadku inne środki rozpoznania. Podobnych przykładów można przytoczyć znacznie więcej.
- c/ Maskowanie jak podkreślają regulaminy armii kapitalistycznych jest jednym z zasadniczych elementów zabezpieczenia bojowego wojsk. Stąd też bardzo często przeciwnik będzie stosował różnego rodzaju działania pozorne, będzie prowadził dezinformację naszych wojsk przez nadawanie fałszywych meldunków i rozkazów itp. W tych warunkach rozpoznanie przeciwnika jest sprawą dość trudną i skomplikowaną. Często też dla potwierdzenia wykrytego obiektu, celu, meldunku, radiogramu itp. trzeba będzie stosować różnorodne środki rozpoznania. Opieranie się wyłącznie na informacji uzyskanej przez jeden środek rozpoznania, bez jego potwierdzenia może

doprowadzić do niewłaściwej oceny przeciwnika.

5. Ciągłość rozpoznania

Pod pojęciem "ciągłość rozpoznania" należy rozumieć systematyczne obserwowanie nieprzyjaciela w ciągu całego okresu działań bez względu na warunki terenowe, meteorologiczne, pory dnia i roku. Celem ciągłości rozpoznania powinno być zatem nieprzerwane dostarczanie dowódcy dywizji informacji o nieprzyjacielu potrzebnych do podejmowania decyzji.

Zagadnienie ciągłości rozpoznania w warunkach stosowania broni jądrowej wymaga nowego rozpatrzenia. W warunkach nie-stosowania broni jądrowej dowódcy oddziałów znając ogólne zadanie mogli działać nawet przez dłuższy czas bez dopływu informacji, ponieważ sytuacja na polu walki nie zmieniała się szybko i radykalnie. W warunkach współczesnych możliwość częstych zmian w sytuacji bojowej, zależność skuteczności i możliwości wykonania własnych uderzeń jądrowych od zdobytych danych o przeciwniku wymagają zapewnienia ciągłego dopływu informacji z pola walki zarówno co do położenia wojsk przeciwnika, jak i własnych.

Niezbędnym warunkiem utrzymania ciągłości rozpoznania w działaniach zaczepnych dywizji jest: właściwe wykorzystanie wszystkich sił i środków rozpoznania, sprawna organizacja przekazywania zdobytych informacji przez organa rozpoznawcze, systematyczne stawianie zadań do rozpoznania oraz nieprzerwane kierowanie organami rozpoznawczymi i utrzymania łączności.

6. Aktywność rozpoznania

Wymaganie to jest ściśle związane z ciągłością rozpoznania. Aktywność rozpoznania winna polegać na dążeniu wszystkich dowódców, sztabów i pododdziałów prowadzących rozpoznanie do zdobywania niezbędnych danych rozpoznawczych w każdej sytuacji. Można ją więc osiągnąć przez właściwe wykorzystanie sił i środków rozpoznania, dobrą organizację współdziałania wszystkich organów rozpoznawczych oraz przez śmiałe i zdecydowane działanie pododdziałów rozpoznawczych.

7. Inne wymagania stawiane rozpoznaniu

Obok wyżej wymienionych wymagań stawianych rozpoznaniu nie tracą nic na swojej aktualności takie wymagania jak: celowość, wiarygodność i skrytość rozpoznania.

Rozpoznawać celowo - to znaczy skupić uwagę przede wszystkim na takich informacjach o nieprzyjacielu, które mają zasadnicze znaczenie dla podejmowania decyzji przez dowódcę dywizji. W natarciu dywizji informacje te powinny dotyczyć broni jądrowej nieprzyjaciela, jego drugich rzutów /odwodów/ struktury obrony i umocnień.

Celowość rozpoznania polegać będzie ponadto na skoncentrowaniu zasadniczych sił i środków rozpoznania na kierunku głównego uderzenia dywizji.

Wiarygodność rozpoznania - zagadnienie to w świetle użycia broni jądrowej nabiera szczególnego znaczenia.

Wiarygodność rozpoznania osiąga się poprzez:

- umiejętną ocenę obserwowanych /przechwyconych, zdobytych/ zjawisk;
- znajomość armii obcych, a szczególnie sprzętu, uzbrojenia, znaków tożsamości, zasad działania itp.;
- odporność na dezinformacje;
- uczciwość poszczególnych dowódców;
- dobre przygotowanie i wyszkolenie stanu osobowego zwiadowców;
- wysoką jakość technicznych środków rozpoznania.

Skrytość rozpoznania polega na dezorientowaniu nieprzyjaciela co do kierunku głównego wysiłku rozpoznania oraz co do sposobów i taktyki działania własnych pododdziałów rozpoznawczych.

Skrytość rozpoznania osiąga się przez:

- prowadzenie rozpoznania na szerokim froncie, różnymi sposobami i metodami;
- zachowanie dużej czujności i tajemnicy w przygotowaniu pododdziałów rozpoznawczych do działania. Szczególnie zagrożenie to dotyczy zwiadowców przewidzianych do działania na tyłach nieprzyjaciela;
- maskowanie, prowadzenie zakłóceń radiowych, przesyłanie fałszywych radiogramów, działania pozorowane itp.

- umiejętnie i zgodnie z zasadami użycie sił i środków rozpoznania.

II. WYKORZYSTANIE SIŁ I ŚRODKÓW ROZPOZNANIA W NATARCIU DZ

/DPanc/

Dla prowadzenia rozpoznania w dywizji /zmechanizowanej lub pancernej/ wykorzystuje się w/w etatowe pododdziały rozpoznawcze:

- organiczny batalion rozpoznawczy;
- pododdziały rozpoznania artyleryjskiego;
- pluton rozpoznania inżynieryjnego;
- dwa plutony rozpoznania skażeń występujące w składzie kompanii obrony przeciwchemicznej dywizji;
- klucz lotnictwa łącznikowego /trzy śmigłowce/.

Ponadto dywizja uzyskuje informacje o nieprzyjacielu drogą nasłuchu radiowego za pomocą odbiorników pracujących w sieci radiowej taktycznego rozpoznania powietrznego.

A. Wykorzystanie batalionu rozpoznawczego

W skład batalionu rozpoznawczego DZ /DPanc/ wchodzi:

1. Kompania transporterów /52 ludzi, 10 transporterów/ w składzie dwóch plutonów transporterów opancerzonych po 16 ludzi i plutonu płetwonurków - 16 ludzi. W każdym plutonie znajdują się po 3 wozy bojowe.
2. Kompania czołgów w składzie: dwa plutony czołgów średnich po 12 ludzi /3 czołgi/, pluton czołgów pływających - 16 ludzi /3 czołgi pływające PT-76/.
3. Kompania rozpoznania specjalnego /34 ludzi/ w składzie pięciu grup rozpoznawczo-dywersyjnych.
4. Kompania rozpoznania radioelektronicznego /69 ludzi/ w składzie:
 - dwa plutony rozpoznania radiowego UKF;
 - pluton rozpoznania radiowego KFe
 - pluton rozpoznania radiolokacyjnego NRS /naziemne radiolokacyjne stacje/.
5. Pluton łączności - 12 ludzi.
6. Kwatermistrzostwo - 27 ludzi.
7. Sekcja techniczna.

Razem w batalionie znajduje się:

282 ludzi w tym: oficerów 42, podoficerów 75, szeregowych 165, czołgów średnich /T-34-85/ - 6 w.b., czołgów pływających /PT-76/ - 5 w.b., transporterów opancerzonych - 12 w.b. /Szczegółową organizację batalionu rozpoznawczego przedstawia załącznik nr 1/.

Wykorzystanie batalionu rozpoznawczego planowane jest szczegółowo przez wydział rozpoznawczy dywizji. Z uwagi na strukturę organizacyjną, sprzęt i wyposażenie, batalion rozpoznawczy używany jest zawsze w sposób zdecentralizowany. Każdy pododdział batalionu wykonuje stojące przed nim zadania w zasadniczo różniący się sposób.

W dalszej części omówione zostaną zadania pododdziałów batalionu rozpoznawczego dywizji w natarciu oraz sposób ich wykonania.

Kompania transporterów opancerzonych i kompania czołgów

Te dwa pododdziały w natarciu dywizji będą z zasady występowały wspólnie, tworząc ze swych składów dwa-trzy samodzielne patrole rozpoznawcze względnie oddział rozpoznawczy. Pododdziały te dysponując dużą ruchliwością są w stanie:

- wykryć rozmieszczenie broni jądrowej, artylerii i moździerzy oraz ich przegrupowanie w nowe rejony;
- ustalić kierunki wycofywania się oddziałów nieprzyjaciela a szczególnie jego sił głównych;
- wykryć na czas podejście świeżych sił nieprzyjaciela /szczególnie oddziałów pancernych/, rejony ześrodkowania oraz ich skład bojowy a często i numerację;
- ustalić przebieg poszczególnych rubieży obronnych, stopień ich rozbudowy inżynieryjnej oraz jakimi siłami są one obsadzone;
- wykryć obecność zapór i przeszkód na kierunku natarcia własnych wojsk oraz wyszukiwać drogi ich obejścia;
- określić stopień skażenia terenu środkami promieniotwórczymi i chemicznymi;
- chwycić jeńców i zdobywać dokumenty;
- uchwycić i utrzymać do chwili podejścia własnych oddziałów ważne pod względem taktycznym węzły drogowe lub obiekty /mosty, promy itp./.

Ponadto do zadań SPR-ów lub OR będzie należało niszczenie broni jądrowej nieprzyjaciela, jego punktów elaboracji, stacji radiowych i radioliniowych, napady na sztaby znajdujące się w kolumnie itp. Oczywiście każdorazowe użycie ognia przez te pododdziały musi być poprzedzone właściwą oceną atakowanego obiektu.

Wymienione zadania nie obejmują tych wszystkich, jakie są wykonywane przez SPR-y lub OR. Wskazano jedynie na najważniejsze, które są najbardziej typowe dla tych pododdziałów.

Według obecnych poglądów, w działaniach zaczepnych dywizji, zamiast dotychczas organizowanego oddziału rozpoznawczego, przewiduje się tworzenie dwóch-trzech samodzielnych patroli rozpoznawczych. Tendencje te podyktowane są przede wszystkim chęcią objęcia rozpoznaniem jak najszerszego pasa działania dywizji. Należy pamiętać o tym, że pas rozpoznania /jak wskazano już w I rozdz. wykładu "szerokość rozpoznania"/ jest zwykle znacznie szerszy od pasa natarcia dywizji.

W skład SPR-u może wchodzić pluton transporterów opancerzonych, pluton czołgów, drużyna rozpoznania inżynieryjnego, drużyna /patrol/ rozpoznania skażeń, dwóch trzech zwiadowców - artylerzystów. W takim składzie SPR może prowadzić rozpoznanie na samodzielnym kierunku, w pasie 5-7 km i w oderwaniu od sił głównych na odległość 20 i więcej kilometrów.

W skład OR może wchodzić kompania transporterów opancerzonych, kompania czołgów, pluton rozpoznania inżynieryjnego, pluton rozpoznania skażeń, drużyna zwiadowców - artylerzystów. OR może prowadzić rozpoznanie w pasie 12 i więcej kilometrów, a oddalenie jego od sił głównych dywizji może wynosić 30 km, a w niektórych wypadkach i więcej.

Kompania rozpoznania specjalnego

W czasie działań na tyłach nieprzyjaciela grupy rozpoznawczo-dywersyjne dywizji mogą wykonywać następujące zadania:

- ustalać stanowiska ogniowe i rozmieszczenie środków przeznaczonych do przenoszenia broni jądrowej oraz kierunków ich przegrupowania;
- ustalać rejony rozmieszczenia składów z bronią jądrową; bojowymi środkami promieniotwórczymi i chemicznymi środkami walki;

- zbierać i przekazywać dane o obiektach nieprzyjaciela dla własnych uderzeń jądrowych;
- ustalać rejony rozmieszczenia odwodów taktycznych i operacyjnych nieprzyjaciela oraz śledzić ich przegrupowanie;
- ustalać rozmieszczenie sztabów, węzłów łączności, stacji radiowych i radiolokacyjnych nieprzyjaciela;
- ustalać na drogach dowozu i ewakuacji częstotliwość i rodzaj dokonywanych przewozów;
- ustalać ważniejsze elementy umocnień w strukturze obrony nieprzyjaciela, stopień ich rozbudowy i obsadzenia, szczególnie za przeszkodami wodnymi.

Wymienione zadania realizowane są przede wszystkim poprzez obserwację wzrokową. Mogą być również sytuacje, w których grupy rozpoznawczo-dywersyjne, celem zdobycia niezbędnych informacji /na przykład: ustalenie numeracji pododdziałów nieprzyjaciela, rozmieszczenie jakiegoś obiektu jak: SD, WŁ itp./ będą wykonywać napady na pojedynczych żołnierzach nieprzyjaciela. Zasadniczym sposobem działania grup rozpoznawczo-dywersyjnych na szczeblu dywizji jest rozpoznanie wzrokowe.

Działanie grup rozpoznawczo-dywersyjnych opiera się na szczegółowo opracowanym planie. Plan taki sporządza wydział rozpoznawczy dywizji przy ścisłej współpracy z dowódcą kompanii specjalnej i dowódcami poszczególnych grup.

Skład grupy rozpoznawczo-dywersyjnej /dywizyjnej/ wynosi przeciętnie 6 zwiadowców. Od zwiadowców wymaga się znajomości obcego języka /przynajmniej dwóch, trzech na grupę/, dobrego wykształcenia /poznanie kilku specjalności wojskowych takich jak: elektronika, ... , kierowcy, artylerzyści itp./, a ponadto dużego sprytu, odwagi, inicjatywy i samodzielności.

Najczęściej stosowanym środkiem przerzutu grup będzie samolot IŁ-14, który jednorazowo może zabrać jedną lub najwyżej dwie grupy.

/Zabieranie na środek powietrzny jednorazowo większej ilości grup jest niedozwolone ze względów na bezpieczeństwo/. Można również do przerzutu grup wykorzystywać śmigłowce. Te ostatnie jednak ze względu na swoje właściwości taktyczno-techniczne są mniej przydatne. Zakłada się, że grupy rozpoznawczo-dywersyjne w natarciu DZ /DPanc/ mogą działać na głębokości

od 30 do 100 km. Wynika to m.in. stąd, że do 30 km będą prowadziły działania grupy rozpoznawcze pułków i batalionów, a od 100 km grupy dywersyjno-rozpoznawcze armii. Przyjmuje się również, że dla jednej grupy rozpoznawczo-dywersyjnej potrzebny jest obszar o wymiarach 20 x 30 km. Powierzchnia taka pozwala na wybór dwóch-trzech zrzutowisk, tyłu baz^{x/} oraz względną swobodę manewru.

Problem przekazywania informacji przez grupy rozpoznawczo-dywersyjne został w zasadzie rozwiązany. Każdą grupę wyposażoną jest w radiostację R-350. Jest to radiostacja przenośna małej mocy, krótkofalowa, telegraficzna. Zakres radiostacji - od 1,8 do 9 MHz, moc 4 W. Radiostacja ta posiada urządzenie do automatycznego przekazywania sygnałów telegraficznych tekstu cyfrowego /urządzenie umożliwia pracę telegraficzną personelowi nie przeszkolonemu w tym zakresie/. Zasięg radiostacji przy odpowiednio wybranych falach - 700 km /uwzględniając warunki propagacji fal radiowych, a także zależność od pory doby i roku/.

Dla prowadzenia rozmów i wymiany korespondencji wewnątrz grupy służy radiostacja R-116, których w grupie znajduje się trzy. Radiostacja ta zapewnia dwustronną radiotelefoniczną łączność simpleksową bez szukania korespondenta i podstrajania.

Radiostację zasila się z suchej baterii anodowo-żarzeniowo-siatkowej /BAŻ-18/. Zapewnia ona ciągłą pracę radiostacji w ciągu 12-20 godzin. Ciężar radiostacji wraz z zasilaniem wynosi 4,2 kg. Czas rozwinięcia i uruchomienia radiostacji - 1 minuta.

Każda grupa dla przekazywania meldunków oraz wewnętrznego porozumiewania się posiada oddzielną tablicę rozmówniczą, oddzielny kod, szyfry i dane radiowe. Uniemożliwia to zdemaskowanie, wykrycie i zlikwidowanie przez nieprzyjaciela większej ilości grup. Przekazywanie meldunków do wydziału rozpoznawczego dywizji odbywa się w ściśle określonym czasie.

x/ Pod pojęciem "bazy" rozumie się miejsce, w którym grupa po zrzucie pozostawia oporządzenie, radiostację, materiały wybuchowe i inny sprzęt niepotrzebny na punktach pracy.

Kompania rozpoznania radioelektronicznego

Pododdział ten przeznaczony jest do prowadzenia rozpoznania systemów radiowych i radiolokacyjnych oraz techniki bojowej nieprzyjaciela.

Plutony rozpoznania radiowego /UKF i KF/ dywizji prowadzą rozpoznanie systemów radiowych nieprzyjaciela w zakresie fal ultrakrótkich i krótkich przez:

- poszukiwanie sieci i kierunków radiowych;
- nasłuch i radionamierzanie pracujących radiostacji nieprzyjaciela;
- analizę zdobytych informacji.

W rozpoznaniu radiowym zasięg nasłuchu jest uzależniony od mocy pracujących nadajników radiowych nieprzyjaciela, częstotliwości na których pracują, warunków rozchodzenia się fal radiowych oraz czułości odbiornika prowadzącego nasłuch.

Zasięg radionamierzania oprócz w/w czynników zależy od rozstawienia /goniobazy/ własnych radionamierników.

Pododdziały rozpoznania radiowego dywizji rozwijają następujące elementy ugrupowania:

- punkty radionamierzania;
- centrum nasłuchu;
- grupę operacyjną.

Punkty radionamierzania są to rozwinięte w terenie zespoły sił i środków przeznaczone do lokalizacji stacji radiowych nieprzyjaciela przez dokonywanie namiarów. Zdobyte dane przekazuje się do grupy operacyjnej.

W skład każdego punktu radionamierzania w dywizji wchodzi:

- jeden - dwa radionamierniki;
- odbiornik radiowy dla nasłuchu;
- środki łączności radiowej do utrzymania łączności z grupą operacyjną.

Punkty radionamierzania w natarciu dywizji rozmieszcza się w odległości około 3-8 km od przedniego skraju walczących wojsk, w jednym rzucie z zachowaniem odwodu, przeznaczonym do zachowania ciągłości pracy w toku działań.

drusian

Na szczeblu dywizji radionamierniki pracujące na falach ultrakrótkich i krótkich rozmieszcza się na jednym punkcie. W dywizji rozwija się trzy punkty radionamierzania, dwa wysunięte do przodu /na szerokości 15-20 km jeden od drugiego/ i jeden w centrum ugrupowania w pobliżu centrum nasłuchu.

Centrum nasłuchu rozwija się w rejonie umożliwiającym prowadzenie dobrego odbioru z zasady w pobliżu stanowiska dowodzenia dywizji /10-15 km/. Zasadniczym zadaniem centrum nasłuchu jest:

- poszukiwanie sieci i kierunków radiowych nieprzyjaciela;
- śledzenie pracujących radiostacji nieprzyjaciela;
- przechwytywanie prowadzonej korespondencji w sieciach radiowych nieprzyjaciela.

Grupa operacyjna jest to etatowy zespół oficerów o przygotowaniu operacyjno-taktycznym. Rozmieszcza się ona razem z centrum nasłuchu. Do jej zadań należy:

- przygotowanie danych do pracy plutonów radiowych, stawianie im zadań i kontrola ich wykonania;
- analizowanie i opracowywanie danych zdobytych przez centrum nasłuchu i punkty radionamierzania;
- przekazywanie danych z rozpoznania radiowego w formie meldunków do wydziału rozpoznawczego dywizji;

Pododdziały rozpoznania radiowego na szczeblu dywizji nabierają zszczególnego znaczenia w ogólnym systemie rozpoznania. Dokonane radionamiary ułatwiają wydziałowi rozpoznawczemu rozszyfrowanie nieprzyjaciela, ustalenie miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, środków przenoszenia broni jądrowej itp. Podsluchane rozmowy, przechwycone dane radiowe i kody umożliwiają wykrycie zamiarów nieprzyjaciela i często mogą stać się podstawą do prowadzenia dywersji radiowej polegającej na nadawaniu fałszywych meldunków i informacji.

Pluton naziemnych radiolokacyjnych stacji /NRS/, w którego składzie znajdują się cztery stacje typu NRS, pozwala na wykrywanie celów i obiektów nieprzyjaciela położonych w odległości od 40 do 60 km od przedniego skraju.

W skład elementów ugrupowania plutonu wchodzi punkty rozpoznania, na których rozmieszcza się stacje NRS. Punkty te rozmieszcza się w pobliżu przedniego skraju obrony nieprzyjaciela w odległości 4-6 km jeden od drugiego.

B. Pododdziały rozpoznania artyleryjskiego

W celu pełnego zobrazowania rozpoznania artyleryjskiego zostaną rozpatrzone siły i środki znajdujące się na poszczególnych szczeblach począwszy od podstawowego pododdziału jakim jest bateria.

W baterii /plutonie dowodzenia/ jest drużyna rozpoznawcza, która ma na wyposażeniu ⁿłózę nożycową, kątomierz - busolę, peryskop zwiadowczy i lornetki polowe.

W dywizjonie /w plutonie topograficzno-rozpoznawczym/ jest drużyna rozpoznawcza, która ma na wyposażeniu dwa teodolity rozpoznawcze lub lornety nożycowe, kątomierz - busolę, DS-09 i lornetki polowe.

W pułku artylerii /w baterii dowodzenia/ jest pluton rozpoznawczy w składzie dwóch drużyn. Pluton wyposażony jest w dwa teodolity rozpoznawcze, kątomierz - busolę, dalmierz DS-09 i lornetki polowe.

W dywizji jest bateria dowodzenia i rozpoznania dowódcy artylerii dywizji w następującym składzie:

- pluton rozpoznania;
 - drużyna rozpoznania wyposażona w dalmierz DS-2;
 - drużyna rozpoznania wyposażona w dwa teodolity rozpoznawcze /RT 2 N/;
 - drużyna rozpoznania nocnego wyposażona w stację RAS-1 i lornetkę polową Bl-8/
- pluton rozpoznania dźwiękowego ze stacją SCz-ZG;
- pluton rozpoznania radiolokacyjnego z dwoma stacjami SNAR-2;
- pluton topograficzny w składzie dwóch drużyn wyposażony w dwa teodolity.

Ponadto w artylerii dywizji jest klucz śmigłowców rozpoznania i poprawiania ognia artylerii w składzie trzech śmigłowców SM-2.

Artyleria dywizji może otrzymać całość lub część sił dywizjonu rozpoznania artyleryjskiego /z ABAA/, którego organizacja jest następująca:

- a/ dwa plutony po trzy drużyny;
- b/ bateria rozpoznania dźwiękowego;
- c/ bateria rozpoznania radiolokacyjnego;

- d/ - jeden pluton - trzy stacje ARSOM;
 - dwa plutony po dwie stacje SNAR-2;
- d/ bateria rozpoznania radiotechnicznego:
 - dwa plutony po dwie stacje RPS;
 - dwa plutony opracowywania danych.
- e/ pluton rozpoznania wzrokowego a trzy drużyny rozpoznania i punkt opracowania danych.

Zadania i wykorzystanie baterii /plutonu/ rozpoznania dźwiękowego stacji radiolokacyjnych SNAR i ARSOM oraz stacji radiotechnicznej RPS.

Bateria rozpoznania dźwiękowego wykonuje następujące zadania:

- wykrywa i określa współrzędne strzelających dział i moździerzy na podstawie dźwięku ich wystrzału;
- obsługuje strzelanie własnej artylerii na podstawie dźwięku wybuchu pocisków.

Ponadto przy pomocy rozpoznania dźwiękowego można:

- dowiązać topograficznie placówki dźwiękowe;
- określić ilość, kaliber i rodzaj strzelających dział i moździerzy nieprzyjaciela;
- ustalać pozorne stanowiska ogniowe dział i moździerzy nieprzyjaciela.

W celu wykonania zadań, pododdziały rozpoznania dźwiękowego zajmują ugrupowanie bojowe, które ma następujące elementy:

- posterunek uprzedzający;
- placówki dźwiękowe /w baterii 6, w plutonie 4/, tworząc parami podstawy pomiarowe;
- centralę składającą się z obsługi przyrządu rejestrującego i plutonu /drużyny/ rachunkowego;
- posterunek meteorologiczny;
- stanowiska środków transportu.

Bateria rozpoznania dźwiękowego zajmuje w terenie ugrupowanie bojowe o szerokości 6-8 km w odległości 2-4 km od przedniego skraju, pluton po szerokości 3-4 km w odległości 1,5-2 km od przedniego skraju wojsk własnych.

Głębokość ugrupowania bojowego od posterunku uprzedzającego do centrali wynosi 1-4 km.

Przy takim ugrupowaniu pas rozpoznania dla plutonu wynosi 4-5 km, a dla baterii 7-9 km.

W ograniczonym czasie bateria rozpoznania dźwiękowego zajmuje ugrupowanie złożone z czterech placówek dźwiękowych na szerokości 3-4 km.

Czas osiągnięcia gotowości bojowej przy dowiązaniu placówek dźwiękowych sposobem dokładnym wynosi: dla baterii 6-10 godz., a podczas pracy na krótkich podstawach pomiarowych 1,5-2 godz., dla plutonu 4-6 godz.

Czas gotowości bojowej przy dowiązaniu placówek dźwiękowych sposobem pobieżnym wynosi: dla baterii 4-6 godz., dla plutonu 2-3 godz.

Czas potrzebny na zwinięcie ugrupowania bojowego wynosi dla baterii i plutonu od 1 do 2 godzin.

Rozpoznanie dźwiękowe na szczeblu artylerii dywizji prowadzi pluton rozpoznania dźwiękowego, a niekiedy i bateria przydzielona ze szczebla armii.

W wypadku otrzymania baterii, pluton przydziela się do artylerii wspierającej jeden z pułków dywizji, a baterie pozostawia się w dyspozycji sztabu artylerii dywizji lub przydziela się do artylerii dyspozycyjnej, jeżeli dywizjon^y wsparcia przybyły wraz ze sztabem brygady.

Rozpoznanie radiolokacyjne prowadzone jest w artylerii dywizji przy pomocy stacji radiolokacyjnych SNAR i ARSOM a rozpoznanie radiotechniczne przy pomocy stacji RPS.

Stacja SNAR-2 przeznaczona jest do rozpoznania naziemnych i nawodnych celów nieprzyjaciela zarówno stałych jak i ruchomych.

Zasada wcinania celów przez stację radiolokacyjną SNAR-2 polega na tym, że wypromieniowane przez nadajnik fale, muszą się odbić bezpośrednio od celu, czyli, że stacja musi "widzieć" cel. Wymaga to umieszczenia stacji na wzniesieniach i blisko przedniego skraju.

Niektóre dane taktyczno-techniczne stacji SNAR-2:

- maksymalny zasięg stacji przy wykrywaniu:
 - czołgów średnich 14-16 km;
 - samochodów 10-15 km.
 - okrętów do 32 km.

- czas potrzebny na rozwinięcie - 20 minut.
- czas potrzebny na zwinięcie - 10 minut;
- ciężar - 8 ton;
- szybkość transportu 12-30 km/godz.

Stacja ARSOM przeznaczona jest do rozpoznania i określenia współrzędnych moździerzy nieprzyjaciela oraz innych dział strzelających górną grupą kątów.

Niektóre dane taktyczno-techniczne stacji:

- maksymalny zasięg rozpoznania do 15 km;
 - dokładność określania współrzędnych wykrytych celów w odległości 20-60 km w kierunku O-02;
 - czas określania współrzędnych 20-25 sekund + czas lotu pocisku;
 - ciężar łącznie z ciągnikiem około 7 ton;
 - czas rozwinięcia i zwinięcia oraz szybkość marszu - tak jak stacja SNAR-2;
 - rozmieszcza się w pobliżu przedniego skraju własnych wojsk.
- Stacja RPS-1-2. Jest to przenośna stacja radiolokacyjna przeznaczona do wykrywania stacji radiolokacyjnych nieprzyjaciela. Współrzędne stacji radiolokacyjnych nieprzyjaciela określa się przez wzięcie z dwóch-trzech posterunków, na których znajduje się po jednej stacji. Dokładność określenia współrzędnych stanowiska stacji radiolokacyjnej w wyniku wzięcia jej z trzech posterunków zależy od odległości i warunków wcięcia wynosi 50-300 m. W związku z tym dane stacji RPS przekazuje się do stacji SNAR lub innego środka rozpoznania, w celu określenia dokładnych współrzędnych. Czas rozwinięcia RPS-20 minut. Waga jednego kompletu około 65 kg.

c/ Pluton rozpoznania inżynieryjnego

W składzie tego plutonu /17 ludzi/ znajdują się dwie drużyny: drużyna rozpoznania /11 ludzi/ i drużyna pływaków /6 ludzi/. Najczęściej pododdział ten w natarciu dywizji będzie wykorzystany do działań wspólnie z samodzielnymi patrolami rozpoznawczymi dywizji lub oddziałem rozpoznawczym. Do zadań jego będzie należało przede wszystkim rozpoznanie przeszkód i zapór inżynieryjnych, system rozbudowy obrony nieprzyjaciela, dróg i przeszkód wodnych /wyszukiwanie przejść dla czołgów po dnie rzeki/.

Zwiadowcy saperzy mogą również działać w składzie dywizyjnych grup wypadowych w celu rozgradzania zapór i pól minowych.

d/ Pododdziały rozpoznania skażeń

Plutony rozpoznania skażeń z kompanii obrony przeciwchemicznej dywizji wykorzystywane są do:

- prowadzenia rozpoznania skażeń w rejonach punktów dowodzenia;
- rozpoznania zasadniczych i zapasowych rejonów rozmieszczenia oddziałów oraz dróg dojścia i wyjścia z tych rejonów;
- rozpoznania rejonów wyjściowych do natarcia, dróg wyjścia z nich oraz marszrut przesunięcia do rubieży ataku;
- rozpoznania rubieży wprowadzenia do walki drugiego rzutu /odvodu/ dywizji;
- rozpoznania nowych rejonów rozmieszczenia stanowisk dowodzenia;
- rozpoznania skażeń w rejonach wybuchów jądrowych własnych i nieprzyjaciela oraz rozpoznania rejonów skażeń środkami trującymi;
- kontroli spadku natężenia promieniowania oraz określenia granic odcinków terenu skażonego w rejonach uprzednio rozpoznanych.

W toku natarcia patrole rozpoznania skażeń /w plutonie rozpoznania skażeń cztery patrole/ mogą być włączone w skład samodzielnych patroli rozpoznawczych lub oddziału rozpoznawczego. Zwykle do SPR-u przydziela się jeden patrol rozpoznania skażeń. Do podstawowych zadań patroli rozpoznania skażeń działających w składzie rozpoznania ogólnowojskowego należy:

- wykrywanie skażonych odcinków na kierunkach przesunięcia sił głównych SPR-u /OR/;
- ustalenie dróg obejścia lub kierunków pokonania terenu skażonego;
- określenie początku opadania pyłu promieniotwórczego;
- rozpoznanie rejonów skażonych oraz kierunku przesuwania się obłoku zatrutego powietrza.

Patrole rozpoznania skażeń /PRS/ działają z zasady na transporterach opancerzonych lub samochodach. Na niewielkich lub trudno dostępnych odcinkach terenu oraz pod silnym ogniem nieprzyjaciela patrole mogą prowadzić rozpoznanie pieszo.

III. PRACA WYDZIAŁU ROZPOZNAWCZEGO W ZAKRESIE ORGANIZACJI ROZPOZNANIA

a/ Zasady ogólne

Organizacja rozpoznania opiera się na głębokiej znajomości charakteru współczesnego pola walki, dokładnej znajomości sił i środków rozpoznania i operatywnym ich wykorzystaniu.

Pojęcie "Organizacja rozpoznania" obejmuje szereg przedsięwzięć związanych ze zdobywaniem wiadomości o nieprzyjacielu, terenie, rejonie przewidywanych działań i warunkach meteorologicznych.

Podstawą organizacji rozpoznania w natarciu dywizji jest: zadanie bojowe dywizji, decyzja dowódcy i jego /względnie szefa sztabu/ wytyczne rozpoznania; zadanie na rozpoznanie postawione przez sztab przełożony, posiadane wiadomości o nieprzyjacielu; stan sił i środków rozpoznania oraz ich możliwości.

Organizacja rozpoznania obejmuje następujące główne przedsięwzięcia dowódcy i sztabu:

- określenie zadań na rozpoznanie, a także wydzielenie sił i środków dla ich wykonania;
- planowanie rozpoznania, zgranie wysiłków wszystkich rodzajów i środków rozpoznania w czasie, według kierunków /obiektów/ i rejonów;
- postawienie zadań na rozpoznanie;
- przygotowanie pododdziałów wyznaczonych na rozpoznanie;
- kontrolę wydanych zarządzeń i okazanie praktycznej pomocy sztabom i wojskom w wykonaniu postawionych im zadań rozpoznawczych;
- organizację i utrzymanie nieprzerwanej łączności z pododdziałami /oddziałami/ wydzielonymi na rozpoznanie i sztabami oddziałów, odbiór meldunków z pokładów samolotów rozpoznawczych;
- opracowanie i realizację środków bezpieczeństwa oddziałów rozpoznawczych /pododdziałów, grup/ działających w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub na jego tyłach w wypadkach stosowania przez wojska własne broni jądrowej;

- materiałowo-techniczne zabezpieczenie działań pododdziałów rozpoznawczych.

Oprócz tego przewiduje się obowiązki w zakresie zbierania i opracowania wiadomości rozpoznawczych i przekazywanie ich we właściwym czasie dowódcy, szefowi sztabu i przełożonemu sztabowi.

Organizacja rozpoznania zależy bezpośrednio od aktualnego położenia i dysponowanego czasu, warunków przewidywanej walki i zadań postawionych dywizji.

Brak wskazówek ze strony własnego dowódcy /szefa sztabu/ lub sztabu nadrzędnego, nie zwalnia szefa rozpoznania z obowiązku organizowania we właściwym czasie i we właściwy sposób rozpoznania.

Ogólnowojskowy sztab organizując rozpoznanie powinien przede wszystkim uwzględnić: warunki współdziałania z sąsiadami i oddziałami wspierającymi: ewentualne działanie desantu powietrznego na korzyść dywizji /kiedy, gdzie, w jakim rejonie/: czas przeznaczony na przygotowanie walki, jakie lotnictwo i ile go będzie działać na korzyść dywizji; charakter terenu, szczególnie po stronie nieprzyjaciela /obecność rzek, miejscowości itd./; które obiekty przewiduje się obezwładnić bronią jądrową i chemiczną, a także czas i sposób ich zastosowania; prognozę pogody i jej charakter do czasu rozpoczęcia walki.

Przy organizacji i prowadzeniu rozpoznania dużego znaczenia nabiera osiągnięcie tajemnicy przygotowań do działań.

Zaskoczenie, które odgrywa obecnie doniosłą rolę osiąga się nie tylko przez wprowadzenie przeciwnika w błąd odnośnie własnych zamiarów lecz również przez ciągłe i wszechstronne studiowanie nieprzyjaciela, określenie w pierwszej kolejności rejonów rozmieszczenia jego broni jądrowej, wykrycie na czas jego zamiaru; a także głęboka znajomość jego możliwości, organizacji i taktyki działań.

By zabezpieczyć dowódcy i sztabowi maksymalną ilość danych o nieprzyjacielu konieczne jest aktywne prowadzenie rozpoznania. Działania te mogą jednak zwiększyć czujność nieprzyjaciela i umożliwić mu odpowiednie przeciwdziałanie.

Podstawowe zadania dowódcy i sztabu dywizji w zakresie
planowania rozpoznania

Dowódca określając zadania na rozpoznanie bierze pod uwagę zadanie dywizji, sytuację, posiadane wiadomości o nieprzyjacielu i czas jakim dysponuje na wykonanie tych zadań. Przy określeniu zadań bierze on również pod uwagę zadania na rozpoznanie postawione przez przełożonego. Stopień dokładności zadań na rozpoznanie stawianych przez dowódcę zależy od sytuacji, doświadczenia sztabu i jego zgrania z dowódcą.

Dowódca dywizji może postawić ogólne zadania na rozpoznanie bezpośrednio szefowi rozpoznania w czasie wypracowania decyzji lub po postawieniu zadań bojowych. Szef rozpoznania otrzymawszy zadanie na rozpoznanie bezpośrednio od dowódcy, melduje o tym szefowi sztabu.

Stawiając zadanie na rozpoznanie dowódca wskazuje jakie dane o nieprzyjacielu i w jakim czasie należy zdobyć i jakie środki w tym celu wykorzystywać. Są to zazwyczaj tylko główne zadania, na których dowódcy szczególnie zależy.

Szef sztabu biorąc za podstawę decyzję dowódcy, postawione przez niego zadania na rozpoznanie, jak też zarządzenie na rozpoznanie sztabu przełożonego, wydaje wytyczne do organizacji rozpoznania.

Treść wytycznych zależy każdorazowo od sytuacji, ilości posiadanych już danych o nieprzyjacielu oraz stopnia przygotowania i osobistych zdolności szefa rozpoznania. Wytyczne w zależności od potrzeb mogą przykładowo obejmować następujące zagadnienie:

- przydział stref /kierunków, rejonów/ działań dla różnych środków i sposobów rozpoznania w celu wykrycia broni jądrowej nieprzyjaciela;
- kierunki lub obiekty, na które należy zwrócić szczególną uwagę;
- oddziały /pododdziały/ przeznaczone do prowadzenia rozpoznania ~~W~~oprócz etatowych pododdziałów rozpoznawczych/;
- kolejność i czas przygotowania pododdziałów wydzielonych do prowadzenia rozpoznania;

- termin przedstawienia planu rozpoznania i czas wydania zarządzeń na rozpoznanie;
- czas otrzymania dodatkowych danych o nieprzyjacielu od sztabu przełożonego i sąsiadów w tej liczbie map, z naniesionymi na nich obiektami /celami/;
- dodatkowe środki łączności z pododdziałami wysłanymi na rozpoznanie;
- siły i środki, które należy mieć w odwodzie;

W ten sposób wytyczne szefa sztabu powinny mieć organizacyjny charakter i być skierowane na terminowe i umiejętne wykonanie zadań rozpoznawczych postawionych przez dowódcę.

Szef rozpoznania po otrzymaniu niezbędnych wytycznych dla bezpośredniego określenia przedsięwzięć rozpoznawczych, przystępuje do planowania rozpoznania. Powinien on przewidzieć jakie dane o nieprzyjacielu mogą być potrzebne w najbliższym czasie i przejawiać inicjatywę i pomysłowość w ich zdobywaniu.

Planowanie rozpoznania

Planowanie rozpoznania jest częścią składową organizacji rozpoznania i twórczym procesem pracy szefa rozpoznania skierowanym na celowe i w terminie zdobyte wiadomości o nieprzyjacielu.

By właściwie użyć własne siły i środki rozpoznania oraz zdobyć na czas niezbędne dane o nieprzyjacielu, konieczne jest dokładne i szybkie zaplanowanie rozpoznania.

Planowanie rozpoznania obejmuje:

- określenie zadań rozpoznania;
- ustalenie kolejności wykonywanych zadań;
- dokonanie podziału sił i środków;
- określenie sposobu dowodzenia;
- ustalenie zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

W związku z tym pracę swoją w zakresie planowania, szef rozpoznania rozpoczyna od wyjaśnienia zadań rozpoznawczych, postawionych przez dowódcę i sztab przełożony, wytycznych szefa sztabu, oceny możliwości sił i środków rozpoznania oraz wyjaśnienia tego, jakie zadania rozpoznania na korzyść dywizji będą wykonywane środkami armii i sąsiadów.

Następnie szef rozpoznania uzgadnia niezbędne zagadnienia organizacji rozpoznania z wydziałem operacyjnym, szefem rozpoznania artylerii i szefami odpowiednich służb i wojsk specjalnych.

Planując rozpoznanie powinien on uwzględnić zaistniałą sytuację i określić jakie wiadomości i kiedy należy zdobyć, które zadania na rozpoznanie są podstawowymi, na jakich obiektach nieprzyjaciela skupić główny wysiłek, jakie zadania i w jakich terminach powinny być wykonane. Duża różnorodność i głębokie ugrupowanie środków broni jądrowej nieprzyjaciela, jak również różne warunki ich przygotowania i użycia wymagają, żeby zadania wykrycia broni jądrowej były realizowane wspólnym wysiłkiem wszystkich rodzajów rozpoznania.

Organizacja rozpoznania broni jądrowej nieprzyjaciela w zależności od sytuacji może być realizowana w różny sposób. Jednakowoż we wszystkich wypadkach podstawowymi wymaganiami powinno być: ciągłe jego prowadzenie w każdej sytuacji, wykrycie tych środków we właściwym czasie /to jest przed osiągnięciem przez nie gotowości do użycia/; wyznaczenie dla wykrycia broni jądrowej nieprzyjaciela najbardziej efektywnych sił i środków rozpoznania, których nie wykorzystuje się dla wykonania innych zadań: organizowanie ciągłej obserwacji różnymi sposobami już wykrytych środków aż do czasu ich zniszczenia oraz z-centralizowane kierowanie wyznaczonymi w tym celu siłami i środkami.

Sztaby rodzajów wojsk i szefowie służb organizują rozpoznanie broni jądrowej swoimi środkami, ale zgodnie z wytycznymi szefa rozpoznania dywizji, ponieważ on jest bezpośrednim organizatorem rozpoznania broni jądrowej nieprzyjaciela.

Planując zamierzenia w zakresie rozpoznania broni jądrowej, szef rozpoznania określa:

- prawdopodobną ilość i rejony rozmieszczenia środków jądrowych nieprzyjaciela przed frontem dywizji, system i drogi dostarczenia głowic jądrowych oraz możliwe rejony rozmieszczenia składów, systemu radioelektronicznego zabezpieczenia i kierowania /naprowadzania/ środków jądrowych nieprzyjaciela;
- przeprowadza podział sił i środków rozpoznania niezbędnych dla wykonania zadań wykrycia broni jądrowej nieprzyjaciela;

- wspólnie z szefem łączności określa organizację łączności zabezpieczającą szybkie dostarczenie wiadomości oraz kontrolę działań pododdziałów rozpoznawczych wyznaczonych do prowadzenia rozpoznania broni jądrowej.

Zadania dla wykonawców powinny uwzględniać ich możliwości.

Wcześniejsze uzgodnienie zagadnień rozpoznania z pracownikami sztabów i rodzajów wojsk w warunkach organizacji współczesnej walki posiada duże praktyczne znaczenie. Przy uzgadnianiu trzeba sprecyzować zadania na rozpoznanie, określić siły i środki dla pomyślnego wykonania zadań, wskazać wykonawców i czas wykonania.

Zabezpieczenie współczesnej ogólnowojskowej walki w niezbędne dane rozpoznawcze wymaga dokładnego zgrania wysiłków rozpoznania rodzajów wojsk i służb. Pomyślna realizacja zadań rozpoznawczych odbywa się przy ciągłym uzgadnianiu i zespalanu wysiłków wszystkich sił i środków rozpoznania dla wykonania zadań stojących przed rozpoznaniem ogólnowojskowego związku taktycznego.

Zgranie wysiłków rozpoznania wszystkich rodzajów wojsk przeprowadza się według celów, miejsca i czasu, a oprócz tego należy przy wykonywaniu zadań rozpoznawczych określić wzajemną pomoc.

Pod pojęciem zgrania wysiłków wszystkich sił i środków rozpoznania należy rozumieć:

- prowadzenie rozpoznania przez wszystkie rodzaje wojsk według jednolitego planu opracowanego przez sztab ogólnowojskowy;
- podział zadań na rozpoznanie między rodzaje wojsk, zgodnie z ich możliwościami;
- wykonanie ważniejszych zadań rozpoznawczych równocześnie przez kilku wykonawców i ześrodkowanie głównych wysiłków w pewnej kolejności dla wykrycia na czas broni jądrowej i innych środków masowego rażenia nieprzyjaciela oraz obiektów przewidzianych jako obiekty uderzeń własnych środków jądrowych;
- systematyczna wymiana posiadanych wiadomości między sztabami i uzgadnianie wniosków z rozpoznania.

Zagadnieniem zgrywania wysiłków wszystkich sił i środków rozpoznania w dywizji zajmuje się bezpośrednio szef rozpoznania. Odzwierciedleniem tych wszystkich przedsięwzięć jest plan rozpoznania.

Plan rozpoznania jest podstawowym dokumentem bojowym wydziału rozpoznawczego.

Podstawę do opracowania tego planu powinny stanowić:

- zarządzenie na rozpoznanie sztabu przełożonego;
- decyzja dowódcy;
- wytyczne dowódcy lub szefa sztabu do rozpoznania;
- posiadane siły i środki rozpoznawcze;
- posiadane wiadomości o nieprzyjacielu.

Wydaje się jednak, że w obecnych warunkach ograniczonego czasu na przygotowanie działań bojowych, do opracowania planu rozpoznania powinno się przystępować natychmiast po otrzymaniu przez dywizję zadania bojowego.

Do opracowania planu rozpoznania niekonieczna jest znajomość szczegółowej, pełnej decyzji dowódcy. Wystarczy znać pas działania i zadania związku taktycznego ewentualnie kierunek głównego uderzenia.

Szef rozpoznania meldując dowódcy przed powzięciem przez niego decyzji, dane o nieprzyjacielu /oczywiście jeśli dowódca takich danych zażąda /powinien jednocześnie przedstawić mu do zatwierdzenia plan rozpoznania. Umożliwiłoby to wcześniejsze wydanie odpowiednich zarządzeń poszczególnym wykonawcom. Jest to jednak uzależnione od czasu jakim będzie dysponował wydział rozpoznawczy na opracowanie dokumentu.

Mogą powstać wątpliwości, czy dowódca w okresie wypracowania decyzji będzie miał czas na sprawdzenie planu rozpoznania. Nie ulega wątpliwości, że czas dowódcy jest bardzo ograniczony, niemniej jednak należy pamiętać, że od wprowadzenia w życie planu rozpoznania, od jego realizacji, zależeć będzie w dużej mierze ciągły dopływ wiadomości o nieprzyjacielu.

Plan rozpoznania może być opracowywany w formie tabeli lub graficznie.

Na opracowanie planu rozpoznania w formie tabeli potrzeba od trzech do czterech godzin czasu, a w formie graficznej od 4 do 6 godzin.

W planie rozpoznania w formie tabeli ujmuje się:

1. W rubryce pierwszej "zadania rozpoznania", powinny być ujęte główne problemy związane z ustaleniem nieprzyjaciela, a szczególnie jego broni jądrowej. W zadaniach tych należy przede wszystkim uwzględnić możliwości sił i środków, jakimi dysponują organa rozpoznawcze związku taktycznego. Mogą być jednak zagadnienia związane z ustaleniem nieprzyjaciela, co do których dowódca będzie żądał wiadomości, lecz organicznymi siłami i środkami rozpoznania nie jesteśmy w stanie ich realizować.

W takim wypadku z prośbą o realizację takich zadań należy zwrócić się do sztabu wyższego.

2. Druga rubryka, dotyczy wykonawcy lub sposobu wykonywania określonego zadania /problemu/ rozpoznania. Jeżeli dla wykonania zadania należy zorganizować np. grupę wypadową na tyły nieprzyjaciela, czy działania specjalne, to wówczas w rubryce tej powinno się to ująć. Jeżeli zaś wykonawcą zadania ma być pułk, artyleria czy wojska inżynieryjne, wówczas nie powinno się określać, jakim sposobem zadanie to ma być wykonywane.
3. Trzecia rubryka dotyczy czasu oraz rejonu działania. Każde zadanie rozpoznania powinno być umiejscowione w czasie i terenie. Wykonawcy powinni wiedzieć, do której godziny /dnia/ postawione zadanie musi być wykonane. Szef rozpoznania, określając rejon działania, sugeruje wykonawcę co do prawdopodobieństwa interesującego nas obiektu.
4. W czwartej i ostatniej rubryce "uwagi" powinno się ujmować zagadnienia dotyczące: realizacji zadań rozpoznawczych, składu grup wypadowych, składu oddziału rozpoznawczego, dane dotyczące zużytych środków, sprzętu, strat w ludziach, korekty czasu wykonania zadań oraz szczególne żądania od wykonawców.

Plan rozpoznania w formie graficznej /na mapie/ powinien przedstawiać /ujmować/:

- wiadomości o nieprzyjacielu z zaznaczeniem ich aktualności i wiarygodności;
- linie rozgraniczenia dywizji lub kierunek działania;
- głębokość zadań dywizji lub rubieże nakazane do opanowania;

- stanowiska dowodzenia dywizji /główne i wysunięte/ i osłony;
- rejony rozmieszczenia sił i środków rozpoznania dywizji, armii i sąsiadów /jeżeli znajdują się w pasie działania dywizji/;
- kierunki i rejony działania SPR, OR, GW oraz sił i środków rozpoznania rodzajów wojsk i służb;
- rejony działania grup rozpoznawczo-dywersyjnych;
- rejony rozmieszczenia, zasięg i przegrupowanie środków rozpoznania radioelektronicznego;
- kierunki i rejony rozpoznania powietrznego na korzyść dywizji oraz planowane rejony wykonania zdjęć lotniczych;
- rejony lub obiekty szczególnego zainteresowania na kierunku działania dywizji;
- siły i środki rozpoznania oddziałów i związków taktycznych zabezpieczających wejście do walki dywizji /będzie to miało miejsce w natarciu z rejonów położonych w głębi itp./.

Niezależnie od formy, plan rozpoznania w natarciu DZ /DPanc/ najczęściej opracowuje się według dwóch okresów: organizacji działań i okresu prowadzenia walki. Każdorazowo jednak uzależnione to będzie od konkretnych warunków bojowych. W warunkach współczesnej walki okres organizacji działań może w ogóle nie występować i wówczas będziemy planowali tylko na okres prowadzenia walki.

Po wypełnieniu rubryk, względnie opracowaniu graficznym opracowuje się legendę.

W legendzie powinno się ująć: podział sił i środków rozpoznania na okres organizacji i prowadzenia walki, siły i środki zabezpieczające wejście do działania samodzielnych patroli rozpoznawczych względnie oddziału rozpoznawczego, sposób zabezpieczenia działania grup wypadowych organizowanych przez związek taktyczny, terminy meldunków, które należy przekazywać do przełożonego i żądać od podwładnych.

Opracowując plan rozpoznania należy pamiętać o uzgodnieniu szeregu zagadnień z dowódcami rodzajów wojsk i szefami służb. Z dowódcą artylerii należy uzgodnić rozmieszczenie środków rozpoznania artyleryjskiego, poinformować go o działaniu grup rozpoznawczych na tyłach nieprzyjaciela, aby

on z kolei uwzględnił to w planowaniu ognia artyleryjskiego, Z szefem saperów lub szefem zabezpieczenia chemicznego należy uzgodnić siły i środki wzmocnienia ogólnowojskowych grup rozpoznawczych itp.

Widzimy więc, że w opracowaniu planu rozpoznania bierze udział szereg oficerów - pracowników sztabu ogólnowojskowego.

Zarządzenie na rozpoznanie

Po zatwierdzeniu przez dowódcę planu rozpoznania, /na jego podstawie/ opracowuje się zarządzenia na rozpoznanie. Zarządzenie na rozpoznanie obejmuje:

1. Wiadomości o nieprzyjacielu, których podwładny nie posiada.
2. Zadania rozpoznania.
3. Czas i sposób wykonania ważniejszych zadań.
4. Czas i sposób meldowania o wykonaniu zadań rozpoznawczych oraz utrzymania łączności między szefem rozpoznania podwładnego, a przełożonym.
5. Dodatkowe dane w zależności od potrzeb na przykład: wskazówki dotyczące szkolenia pododdziałów rozpoznawczych, sposób ich uzupełnienia i zaopatrzenia, organizacji i współdziałania z sąsiednimi organami rozpoznawczymi, czas gotowości systemu rozpoznania.

Proponowany układ pod względem swej treści różni się w zasadniczy sposób od dotychczas przyjmowanego. Wskazać należy na dwie zasadnicze różnice. Pierwsza dotyczy punktu o nieprzyjacielu. Przekazywanie podwładnym wiadomości o nieprzyjacielu, które są jemu dobrze znane lub nie mają żadnego wpływu na decyzję czy działanie oddziałów - zapewne mija się z celem. Często więc zarządzenie będzie się zaczynało od zadań rozpoznania. Punkt ten powinien ujmować główne problemy dotyczące nieprzyjaciela, których wykrycie posiada dla związku taktycznego zasadnicze znaczenie. Pamiętać jednak należy, żeby zadania te nie były "na wyrost", tzn. nie-możliwe do wykonania przez oddział, któremu te zadania się stawia. Przy stawianiu zadań rozpoznawczych podwładnym musi obowiązywać reguła uwzględniająca realne możliwości sił i środków rozpoznania, jakim dysponuje wykonawca /podwładny/.

Zarządzenie na rozpoznanie w formie pisemnej w obecnych warunkach pola walki - przy minimalnym czasie przeznaczonym na planowanie i organizowanie działań bojowych będzie opracowywane przede wszystkim dla oddziałów pierwszorzutowych związków taktycznych. Wynika to z tego, że najczęściej nie będzie ani tyle czasu, ani warunków, aby wydział rozpoznawczy był w stanie dla wszystkich wykonawców opracować takie zarządzenia. W tych więc warunkach dowódcy rodzajów wojsk, szefowie służb, a często i dowódcy oddziałów drugorzutowych związku taktycznego zadania rozpoznania otrzymują ustnie. W ten sposób w znacznym stopniu przyspiesza się realizację zadań ujętych w planie rozpoznania. W pułku/jako zasada dla wszystkich wykonawców/ stawia się zadania na rozpoznanie ustnie.

Zapotrzebowanie na wiadomości z rozpoznania

Z uwagi na ograniczone możliwości sił i środków rozpoznania dywizji a z drugiej strony konieczność zdobywania informacji o nieprzyjacielu ze znacznych głębokości, istnieje potrzeba zwracania się o wykonanie zadań rozpoznawczych do armii.

Forma zwracania się może być dwojaka. Po pierwsze: ustnie - wykorzystując techniczne środki łączności. Forma ta wydaje się w obecnych warunkach najskusniejsza. Pozwala przede wszystkim na najszybsze przekazanie potrzeb dywizji przełożonemu, który z kolei posiada większą ilość czasu na ich realizację.

Po drugie: pisemnie - opracowując zapotrzebowanie na wiadomości z rozpoznania. Nie zawsze będzie możliwość wykorzystania technicznych środków łączności do ustnego przekazania zapotrzebowania na wiadomości, w takim wypadku opracowuje się go pisemnie.

Zapotrzebowanie na wiadomości z rozpoznania opracowuje się w zasadzie na podstawie planu rozpoznania. Podkreślam "w zasadzie", ponieważ w toku samej walki mogą wyniknąć potrzeby, których nie można było przewidzieć opracowując plan rozpoznania.

W zapotrzebowaniu na wiadomości z rozpoznania należy uwzględnić: 1/ wiadomości o nieprzyjacielu, uzasadniające

złożenie zapotrzebowania; 2/ jakie wiadomości, gdzie do kogo i w jakim czasie dostarczać.

Dodatnią cechą zapotrzebowania na wiadomości z rozpoznania wyrażonego w formie pisemnej jest to, że pozwala praktycznie szczegółowej wyrazić prośby podwładnego.

Obieg informacji o nieprzyjacielu w ogniwie "przełożony - podwładny" i odwrotnie powinien odbywać się nieprzerwanie, systematycznie, w miarę ich zdobywania. Dlatego też jeżeli organa rozpoznawcze sztabu nadrzędnego posiadają wiadomości o nieprzyjacielu, które mogą być potrzebne podwładnym, powinny one /nie czekając na żadne zapotrzebowanie /być natychmiast przekazane. Przy tak zorganizowanej pracy komórek rozpoznawczych poszczególnych sztabów i rodzajów wojsk, zapotrzebowanie na wiadomości z rozpoznania będzie wysyłane tylko w wyjątkowych wypadkach.

Oprócz planu rozpoznania, zarządzeń na rozpoznanie i zapotrzebowań na wiadomości z rozpoznania, wydział rozpoznawczy opracowuje:

- plan działania rozpoznawczo-dywersyjnego;
- meldunki rozpoznawcze;
- mapę sprawozdawczą;
- dziennik wiadomości o nieprzyjacielu;
- arkusz identyfikacji związków i oddziałów nieprzyjaciela;

Plan działania rozpoznawczo-dywersyjnego opracowuje się w formie graficznej dla każdej grupy oddzielnie. Dokument ten zawiera rejon działania grupy, obiekty /cele/ rozpoznania, rejony zrztu /główne i zapasowe/, miejsce bazowania, trasę przerztu /przelotu/, czas stratu i lądowania, kryptonimy, skład i wyposażenie składu osobowego, zadania na rozpoznanie. Załącznikiem do planu działania rozpoznawczo-dywersyjnego jest tablica rozmównicza.

Meldunki rozpoznawcze opracowuje się w formie graficznej. Dokument ten powinien wyjaśniać ogólny charakter działania nieprzyjaciela w danym czasie oraz podawać aktualne położenie własnych sił i środków rozpoznawczych i ich najbliższe zadania.

Mapa sprawozdawcza jest dokumentem przedstawiającym charakterystykę przebiegu działań i położenia wojsk nieprzyjaciela na każdy dzień walki. Z mapy sprawozdawczej mogą

być wykonywane meldunki rozpoznawcze. Na mapie sprawozdawczej winno być przedstawione położenie nieprzyjaciela z dokładnością do batalionu a w niektórych wypadkach do kompanii.

Dziennik wiadomości o nieprzyjacielu prowadzi się stale i systematycznie. W dzienniku tym Widenecjonuje się wszystkie zdobyte wiadomości o nieprzyjacielu, nawet jeśli są one niepełne. W celu łatwiejszego ich wykorzystania należy prowadzić go według rodzajów wojsk nieprzyjaciela, niezależnie od źródła zdobycia wiadomości. Ułatwia to porównywanie i wykorzystanie informacji, przygotowanie wniosków dla dowódcy dywizji oraz sporządzanie meldunków.

Arkusze identyfikacji związków i oddziałów nieprzyjaciela prowadzony systematycznie przez wydział rozpoznawczy może stanowić dużą pomoc przy opracowywaniu wiadomości z rozpoznania. W miarę napływu nowych wiadomości należy go uzupełnić, aby mieć stale aktualny stan nieprzyjaciela znajdującego się na kierunku działania dywizji.

IV. WYKORZYSTANIE DANYCH Z ROZPOZNANIA

a/ Znaczenie zdobywania wiadomości i trudności w ich zdobywaniu

Dowódca dywizji musi mieć zapewniony ciągły dopływ wiarygodnych wiadomości dotyczących zarówno rozmieszczenia, stanu liczebnego, składu i ruchów wojsk nieprzyjaciela, jak i wiadomości dotyczących warunków atmosferycznych i terenu. Musi on wykorzystać wszelkie środki jakimi dysponuje, w celu uzyskania danych o nieprzyjacielskich wojskach na swoim kierunku działania oraz na innych kierunkach i w rejonach, mogących mieć wpływ na wykonanie jego planu walki. Niewykorzystanie wszystkich źródeł wiadomości może przeszkodzić w uzyskaniu ważnych danych dotyczących rozmieszczenia, ruchów i działania nieprzyjaciela, a w następstwie tego doprowadzić do niewykorzystania słabych stron nieprzyjaciela.

Istnieje wiele trudności w uzyskaniu odpowiednich wiadomości i wysuwaniu uzasadnionych wniosków opartych na tych wiadomościach. Trudności te istnieją dlatego, że w interesie nieprzyjaciela leży zniweczenie wszelkich wysiłków zmierzających do uzyskania o nim wiadomości. Nieprzyjaciel będzie się starał wszelkimi sposobami ukryć swoje ruchy.

W tym celu będzie on wykorzystywał transzeje, dogodne warunki terenowe, ciemności oraz sprzyjające warunki meteorologiczne. Często będzie stosował sztuczne maskowanie. Przeprowadzał on będzie również różne przedsięwzięcia, które nie pozwolą go wykryć lub zaskoczyć.

b/ Zróżdka wiadomości i ich krótka charakterystyka

Zróżdka wiadomości różni się od organów zdobywających wiadomości tym, że organa zbierające wiadomości są środkami wykrywającymi w celu uzyskania wiadomości o nieprzyjacielu, podczas gdy źródło jest faktycznym początkiem, z którego uzyskuje się wiadomości. Należy pamiętać, że pododdziały rozpoznawcze, które podlegają szefowi rozpoznania są dla niego źródłem wiadomości.

Do źródeł wiadomości więc zalicza się osoby, przedmioty, działania bojowe i rozpoznawcze wojsk.

Na szczeblu dywizji szef rozpoznania może zdobywać informacje o nieprzyjacielu wykorzystując następujące źródła wiadomości:

- działania pododdziałów rozpoznawczych ogólnowojskowych i rodzajów wojsk;
- działania bojowe wojsk;
- zdobyte dokumenty bojowe;
- zdobyte uzbrojenie i sprzęt wojenny;
- zeznania jeńców wojennych i zbiegów;
- zeznania ludności cywilnej;
- wyższe sztaby, pdowładni i sąsiedzi.

Działania pododdziałów rozpoznawczych ogólnowojskowych i rodzajów wojsk stanowią podstawowe źródło wiadomości o nieprzyjacielu i terenie, niezbędnych do prowadzenia działań. Zróżdka wiadomości tych pododdziałów są najbardziej wiarygodne, często nie wymagające potwierdzenia.

Działania bojowe wojsk mogą dostarczyć danych o nieprzyjacielu, który się znajduje bezpośrednio przed frontem walczących wojsk. Wiadomości te mogą dotyczyć: numeracji, siły, składu, ugrupowania, rozmieszczenia środków ogniowych, punktów dowodzenia, stacji radiowych, urządzeń telewizyjnych i noktowizyjnych nieprzyjaciela.

Zdobyte dokumenty bojowe w wielu wypadkach mogą zawierać całokształt danych dotyczących rodzajów działań bojowych prowadzonych przez nieprzyjaciela, organizacji i stanu moralnego walczących wojsk, a także jego przedsięwzięć.

Obowiązkiem szefa rozpoznania dywizji jest zorganizowanie zbierania dokumentów, a dokładnym ich tłumaczeniem oraz wyciąganiem wniosków jakie wynikają z treści dokumentów zajmuje się oddział rozpoznawczy armii. Zdobyte dokumenty jeżeli są systematycznie studiowane przez odpowiednio wyszkolony personel, mogą stanowić cenne wiadomości dotyczące siły, składu i numeracji jednostek nieprzyjaciela, planów organizacji, uzbrojenia, stanu moralno-politycznego, zasad prowadzenia działań bojowych, szyfrów i innych zagadnień dotyczących wojsk nieprzyjaciela. Informacje uzyskane na podstawie dokumentów są bardziej wiarygodne niż pochodzące od jeńców, zbiegów czy ludności cywilnej, ponieważ są mniej tendencyjne i wyrażają w mniejszym stopniu opinię osobistą.

Zdobyte uzbrojenie i sprzęt wojenny umożliwia ustalenie ich danych taktyczno-technicznych oraz określenie metody i sposobów niszczenia. Meldunków dotyczących sprzętu używanego przez nieprzyjaciela przeciwko naszym wojskom dostarczają specjaliści rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb.

Zeznania jeńców i zbiegów mogą dostarczyć wiadomości dotyczących identyfikacji jednostek nieprzyjaciela, ugrupowania i rozmieszczenia wojsk i środków do przenoszenia broni jądrowej, zamierzanych ruchów, stanu broni, sprzętu, morale, wyszkolenia, stopnia gotowości bojowej a nawet ewentualnych zamiarów nieprzyjaciela.

W celu uzyskania jak najwięcej wiadomości należy umiejętnie obchodzić się z jeńcami wojennymi od chwili schwytania ich oraz przez cały czas ich badania.

Z dezenterami nieprzyjaciela należy obchodzić się^b tak samo jak z jeńcami wojennymi; są oni jednak oddzieln^e od innych, "ponieważ nieprzyjaciel może wysłać" rzekomych dezenterów" w celu dezinformacji.

Meldunki o badaniu dezenterów powinny być zaopatrzone w nagłówek: "Wiadomości od dezentera".

Rannym i zabitym zabiera się dokumenty, z wyjątkiem znaków tożsamości. Odebrane dokumenty mogą stanowić doskonałe źródło dla określenia siły, składu i numeracji jednostek nieprzyjaciela.

Badanie jeńców i zbiegów przeprowadza się dopiero na szczeblu dywizji, przy czym badanie to jest dość ogólne, dotyczy najistotniejszych zagadnień interesujących dywizję. Bardziej szczegółowe badania przeprowadza wydział śledczy oddziału rozpoznawczego armii. Badający jeńców opierają swój plan badania na określonych wiadomościach potrzebnych wydziałowi rozpoznawczemu oraz na bieżących podstawowych danych z rozpoznania.

Uzyskanie wiadomości, w zależności od stopnia i stanowiska służbowego jeńca /zbiega/ oraz sposobu i umiejętności przesłuchania, mogą być bardziej lub mniej wiarygodne i wyczerpujące.

Dlatego też wiadomości uzyskane od jeńców /zbiegów/ powinny być sprawdzane.

Zeznanie ludności cywilnej mogą w wielu wypadkach dostarczyć szeregu wiadomości o nieprzyjacielu i terenie. Wiadomości te mogą być bardzo różne, często ze sobą sprzeczne, nie zawsze wiarygodne, ze względu na szerokie stosowanie przez nieprzyjaciela dezinformacji i fałszywej propagandy. W większości dane te będą wyolbrzymione, ogólnikowe i dlatego należy podchodzić do nich z pewną rezerwą.

Wiadomości od sztabów wyższych, podwładnych i sąsiadów umożliwiają szefom rozpoznania właściwą ocenę działań wojsk nieprzyjaciela znajdujących się przed frontem i na skrzydłach dywizji, wyciąganie wniosków oraz nakierowywanie wysiłków własnych sił i środków rozpoznania na interesujące cele i obiekty.

c/ Podział wiadomości pod względem ich wiarygodności

Wszystkie dokumenty, fakty i obserwacje, w jakimkolwiek stopniu charakteryzujące nieprzyjaciela lub ułatwiające studiowanie przeciwnika, stanowią materiał rozpoznawczy.

Przy opracowaniu wiadomości należy zaznaczyć ich pochodzenie, okoliczności, źródło, datę ich zdobycia oraz stopień wiarygodności.

W zależności od źródła, wiadomości dzielą się na:

- pewne - oparte na konkretnych faktach i potwierdzone z innych źródeł;
- prawdopodobne - możliwe do przyjęcia na tle posiadanych wiadomości i znajomości położenia wojsk nieprzyjaciela przy braku dostatecznych dowodów na ich potwierdzenie;
- wątpliwe - sprzeczne z posiadanymi danymi i nie poparte konkretnymi faktami;
- fałszywe - potwierdzone dowodami fałszywymi.

Wiadomości rozpoznawcze winny być wiarygodne i aktualne. Wszystkie rodzaje rozpoznania są w stanie dostarczyć wiarygodnych wiadomości, a ich zdobycie uzależnione jest tylko od ludzi prowadzących rozpoznanie, ich walorów moralnych i stopnia wykształcenia.

Trafność określenia czy zdobyta wiadomość należy do pewnych lub wątpliwych, zależy od doświadczenia w pracy oraz znajomości nieprzyjaciela przez oficerów rozpoznania.

W zależności od oceny źródła zdobyte wiadomości mogą być wartościowe, mało wartościowe i bezwartościowe. Dokładność i pewność każdego otrzymanego materiału rozpoznawczego ocenia się w świetle już posiadanych wiadomości.

Szef rozpoznania meldując dane o nieprzyjacielu zobowiązany jest zaznaczyć stopień wiarygodności i określić czy należy je sprawdzić, potwierdzić przez ponowne rozpoznanie lub uważać jako pewne.

d/ Istota opracowania danych z rozpoznania

Opracowanie danych z rozpoznania polega na odpowiednim ich posegregowaniu pod względem wiarygodności, wartości i przydatności dla zainteresowanych sztabów i wojsk, przestudiowaniu i porównaniu z wiadomościami otrzymanymi z innych źródeł oraz opracowaniu i zestawieniu ich w formie odpowiednich wniosków.

Pierwszą komórką, w której wiadomości z rozpoznania podlegają wstępnemu opracowaniu, jest wydział rozpoznawczy dywizji. Szef rozpoznania dywizji w obecnych warunkach nie będzie posiadał z zasady czasu dla dokładniejszego i szczegółowego opracowania wszystkich, napływających do niego wiadomości, zdobytych przez rozpoznanie wojskowe. Interesują

go tylko te wiadomości, przy pomocy których potrafi on natychmiast na polu walki, dokładniej wyjaśnić sytuację, położenie i charakter działań nieprzyjaciela. Dąży on do zdobycia takich wiadomości, które mogą w sposób zasadniczy wpłynąć na zmianę sytuacji w najbliższym czasie.

Dlatego podczas studiowania zdobytych dokumentów, przesłuchiwania jeńców i badania miejscowej ludności, szef rozpoznania dywizji w pierwszej kolejności wyjaśnia następujące zagadnienia:

- jaki oddział działa przed frontem jego dywizji;
- w jakiej sile;
- na jakim odcinku /określić granice/;
- od jakiego czasu;
- z jakim zadaniem;
- jakie posiada uzbrojenie, szczególnie środki masowego rażenia;
- jakiego oczekuje się wzmocnienia lub uzupełnienia.

Jeśli dotyczy to dywizji nieprzyjaciela, wówczas dodatkowo ustala się:

- kiedy dywizja przybyła na front, skąd, kogo zluzowała;
- jej środki masowego rażenia, skład bojowy, ile razy była uzupełniana;
- jakimi środkami dywizja wzmocniona;
- najbliższe zadania dywizji;
- jakim element pod względem narodowościowym przeważa w dywizji;

Studiując wiadomości o nieprzyjacielu należy uwzględnić czas, źródło i okoliczności ich zdobycia. Wartość materiału rozpoznawczego ocenia się na podstawie przeprowadzonej analizy z uwzględnieniem okoliczności ich zdobycia.

Natychmiast po otrzymaniu wiadomości przez wydział rozpoznawczy dywizji bada się ją w celu określenia stopnia przydatności oraz ich prawdopodobnej wartości.

Składają się na to następujące rozważania:

1. Czy jest to wiadomość o nieprzyjacielu lub właściwościach rejonu działań?

2. Czy jest to wiadomość, którą można wykorzystać natychmiast, a jeżeli tak to przez kogo?

3. Czy jest to wiadomość, która może mieć wartość w przyszłości.

4. Czy jest to wiadomość, która ma wartość dla własnej, podległej, nadrzędnej lub sąsiedniej jednostki?

Końcowym rezultatem opracowania danych z rozpoznania są dokumenty informowania sporządzone przez wydział rozpoznawczy sztabu dywizji.

f/ Rozprowadzanie danych z rozpoznania

Rozprowadzanie danych z rozpoznania /informowanie/ polega na wymianie i przekazywaniu posiadanych wiadomości o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych wewnątrz sztabu oraz ze sztabem przełożonym, podwładnymi i sąsiadami. Powstają przy tym dwa ogólne problemy: rozprowadzenie danych do podległych i sąsiednich jednostek oraz rozprowadzenie danych do sztabu przełożonego.

Z tych dwu problemów, rozprowadzanie danych do podległych i sąsiednich jednostek jest trudniejsze ponieważ:

1. Zachodzi konieczność szybkiego dostarczenia danych ze względu na szybsze zmiany jakie zachodzą w całokształcie działań na niższych szczeblach.

2. Potrzebnych jest dużo więcej szczegółów. Konieczność uzyskania tych szczegółów komplikuje czas.

Dane z rozpoznania dla sztabu przełożonego przeznaczone są tylko dla kilku odbiorców, podczas gdy w podległych jednostkach ilość odbiorców jest znacznie większa.

Zasady informowania.

Przy informowaniu stosować należy następujące zasady:

- a/ Informować należy na czas, do ostatecznego użytkownika w celu umożliwienia mu oceny tych danych, zaplanowania i rozpoczęcia działania, zanim zmieni się sytuacja na polu walki. Jeżeli przysyła się wiadomości nieprzeanalizowane to wówczas należy jasno stwierdzić, że są one nieocenione.
- b/ Rozprowadzać należy tylko istotne dane z rozpoznania, które mogą być wykorzystane przez zainteresowane jednostki.
- c/ Bardzo dokładnie rozważać znaczenie i kolejność dostarczonych danych z rozpoznania. Środki, przy pomocy, których rozprowadzać się będzie dane z rozpoznania powinny jak najmniej przeszkadzać innym elementom łączności radiowej.

d/ Dane z rozpoznania rozprowadzać w takiej formie, aby odbiercy mogli natychmiast oznaczyć szczegóły, które ich interesują.

Metody informowania o danych z rozpoznania

Informowanie może być bieżące i okresowe. Do szczebla pułku włącznie najczęściej będzie informowanie bieżące; w dywizji bieżące i okresowe.

Informowanie bieżące polega na ciągłym i systematycznym przekazywaniu zdobytych wiadomości o nieprzyjacielu i terenie, które jest niezbędne do celowego wykorzystania oddziałów i pododdziałów w walce. Informowanie okresowe polega na przekazywaniu danych wynikających z działań wojsk w danym okresie, w celu studiowania i uogólniania wniosków dotyczących zasad użycia wojsk nieprzyjaciela.

Zadaniem informowania jest zapoznanie zainteresowanych z położeniem wojsk nieprzyjaciela w danej sytuacji bojowej.

Najczęściej stosowaną metodą informowania będzie przekazywanie danych z rozpoznania za pomocą technicznych środków łączności.

Przekazywanie danych tą metodą musi uwzględnić konieczność zachowania tajemnicy, aby nie zdradzić zamiarów i położenia własnych wojsk.

Do wymiany danych z rozpoznania należy wykorzystywać kontakty osobiste /włączając w to rozmowy przy użyciu technicznych środków łączności /a niekiedy odprawy zainteresowanych oficerów sztabu.

Jeżeli szef rozpoznania nie może przesłać ważnej wiadomości o nieprzyjacielu przez oficera kierunkowego lub telefonicznie, wówczas można przysyłać komunikaty czy meldunki. Dokumenty te muszą być jasne, zwięzłe i pełne. Komunikaty i meldunki rozpoznawcze mogą być przesyłane w formie pisemnej /na szkicu, mapie/, względnie ustnie, przy wykorzystaniu środków łączności.

Zabezpieczenie środków łączności, przy pomocy których przekazuje się komunikaty i meldunki, musi być dostosowane do treści danego dokumentu, oraz odpowiednio zapewnić utrzymanie tajemnicy co do źródeł i organów, które dostarczyły danych do komunikatu czy meldunku.

W celu bieżącego i sprawnego informowania wewnątrz sztabu dywizji, a niekiedy pułku można organizować zradiofonizowane środki informowania. Najczęściej jednak stosowaną zasadą informowania wewnątrz sztabu dywizji i pułku będzie osobisty kontakt pracowników sztabu z oficerami rozpoznania.

V. PROWADZENIE ROZPOZNANIA W NATARCIU DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ /PANCERNEJ/

Pod pojęciem prowadzenie rozpoznania należy rozumieć planowe działanie wojsk i pododdziałów rozpoznawczych wszystkich rodzajów wojsk i służb dywizji, nakierowane na zdobywanie wiadomości o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych, w ramach wykonywanych przez nie zadań bojowych.

Wynika z tego, że na współczesnym polu walki każdy walczący pododdział i oddział musi wszystkimi dostępnymi mu środkami i sposobami zdobywać dane o nieprzyjacielu i terenie, nie tylko dla potrzeb własnych, ale i dla potrzeb sztabu przełożonego.

Użycie broni jądrowej powoduje, że współczesne natarcie będzie się m.in. charakteryzowało, dużym rozmachem działań, rozśrodkowaniem wojsk, dużym tempem i manewrowością, natychmiastowymi zmianami położenia, działaniami na oddzielnych kierunkach itp.

Czynniki te w znacznej mierze utrudniają wykonanie zadań rozpoznawczych oraz powodują, że zadania te będą trudne i skomplikowane.

Zdobyte w tych warunkach wiadomości muszą być dostarczone do sztabów szybko i terminowo. Dotyczy to przede wszystkim wiadomości, które są potrzebne do podjęcia decyzji oraz wykonania uderzeń rakietowo-jądrowych.

W celu sprawnego wykonania tych zadań, rozpoznanie w natarciu dywizji powinno dostarczyć dowódcy i sztabowi informacji dotyczących:

- rozmieszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela i celów dla uderzeń własnych środków jądrowych i chemicznych;
- ugrupowania nieprzyjaciela przed frontem dywizji i bezpośrednich sąsiadów;

- silnych i słabych miejsc w rejonach obrony nieprzyjaciela;
- charakteru i stopnia inżynieryjnego przygotowania terenu do obrony oraz systemu ognia i zapór;
- rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, węzłów łączności, systemu elektronicznego /rozmieszczenie stacji radiowych, radiolokacyjnych, telewizyjnych i in./;
- możliwego działania nieprzyjaciela w czasie prowadzenia przez niego obrony.

W toku natarcia rozpoznawanie powinno ustalić:

- straty poniesione przez nieprzyjaciela podczas ogniowego przygotowania ataku oraz jego zdolność bojową szczególnie na głównym kierunku uderzenia dywizji;
- rozmieszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, kierunki przegrupowania oraz możliwości użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej;
- rejonów wybuchów jądrowych oraz rejonów skażone pyłem promieniotwórczym i środkami trującymi;
- czas i kierunki wycofywania się nieprzyjaciela oraz obsadzanie przez niego rubieży lub rejonów w głębi, na kierunku działania dywizji;
- czas i kierunki podejścia odwodów z głębi oraz możliwe ich działanie;
- charakter inżynieryjnego przygotowania terenu do obrony a głównie rozmieszczenia pól atomowych, min i innych zapór;
- charakter przeszkód wodnych, stopień przygotowania ich do obrony i możliwości pokonania z marszu;
- rozmieszczenie i przesunięcie stanowisk dowodzenia, systemu radioelektronicznego i elementów tyłowych nieprzyjaciela.

Rozpoznanie powinno być prowadzone przed frontem, na skrzydłach i w lukach między oddziałami dywizji oraz na tyłach nieprzyjaciela i tyłach własnego ugrupowania bojowego.

Pododdziały rozpoznawcze wyposażone w odpowiednie środki transportu i wsparcia ogniowego oraz dysponujące niezawodną łącznością radiową są w stanie przenikać w głąb ugrupowania nieprzyjaciela i zdobywać potrzebne wiadomości.

Po wykonaniu własnych uderzeń jądrowych, pododdziały rozpoznawcze przenikają przez ugrupowanie wojsk własnych i

i nieprzyjaciela prowadząc rozpoznanie na kierunkach i skrzydłach. Zdecydowanie odgrywając się od oddziałów pierwszego rzutu dywizji dążą do ustalenia:

- strat zadanych nieprzyjacielowi w czasie ogniowego przygotowania ataku;
- najsłabszych miejsc w jego ugrupowaniu;
- przegrupowania jego wojsk na kolejne rubieże obrony;
- obiektów /celów/ wzbraniających natarcie pułków pierwszego rzutu dywizji;
- czasu i kierunku przegrupowania drugich rzutów /odwodów/ nieprzyjaciela do kontrataku;
- zmiany stanowisk startowych broni jądrowej oraz stanowisk ogniowych artylerii i moździerzy w nowe rejony;
- zmiany stanowisk dowodzenia, węzłów łączności oraz systemu radioelektronicznego.

W toku natarcia mogą być wysadzone przez dywizję na tyły nieprzyjaciela taktyczne desanty powietrzne.

W związku z tym, rozpoznanie powinno skontrolować dotychczasowe wiadomości o nieprzyjacielu w rejonie lądowania desantu oraz ustalić nowe siły i środki, które pojawiły się w jego rejonie. Ma to duże znaczenie dla stworzenia maksymalnie dogodnych warunków lądowania desantu oraz ustalenia obiektów uderzeń dla broni jądrowej.

Rozpoznanie w przyszłym rejonie lądowania będzie prowadzone głównie przez grupy rozpoznawczo-dyweryyjne i lotnictwo.

Pododdziały rozpoznawcze oprócz zadań rozpoznawczych mogą wykonywać zadania ubezpieczenia, poprzez prowadzenie działań rozpoznawczych na skrzydłach i w lukach. Będą one mogły uprzedzać na czas walczące oddziały o niespodziewanym manewrze i możliwym uderzeniu nieprzyjaciela. Mogą niekiedy czasowo utrzymywać ważne rubieże i obiekty /mosty, dogodne przeprawy, dogodne rubieże do rozwinięcia własnych oddziałów w boju spotkaniowym itp/ do czasu podejścia oddziałów dywizji.

W toku natarcia nieodłącznym zjawiskiem może być bój spotkaniowy.

Podstawowym zadaniem rozpoznania w tych warunkach będzie wykrycie głównego zgrupowania nieprzyjaciela, jego siły i składu oraz określenie możliwego działania.

W celu wykonania tych zadań rozpoznanie powinno:

- ustalić w czasie marszu ugrupowanie nieprzyjaciela oraz jego tempo marszu, aby móc określić prawdopodobny rejon rozwinięcia nieprzyjaciela do boju spotkaniowego;
- ustalić skład maszerujących sił nieprzyjaciela /wojska pancerne, zmechanizowane, piechota/ w celu określenia ich zdolności bojowej.;
- rozpoznać teren w prawdopodobnym rejonie nawiązania boju spotkaniowego;
- ustalić moment podciągania przez nieprzyjaciela i rozwijania środków przenoszenia broni jądrowej i artylerii;
- wykryć skrzydła i luki w ugrupowaniu nieprzyjaciela oraz ustalić najbardziej dogodny moment uderzenia;
- ustalić rejon zgrupowania głównych sił nieprzyjaciela w celu określenia najbardziej dogodnego miejsca dla uderzeń własnej broni jądrowej;
- śledzić podchodzenie świeżych sił nieprzyjaciela z głębi oraz w porę ustalić możliwy do zrealizowania manewr jego sił na skrzydła własnych oddziałów;
- ustalić manewr rozpoczęcia wycofania i kierunek odejścia głównych sił nieprzyjaciela.

Powyższe zadania mogą być wykonane tylko w warunkach należytego wykorzystania wszystkich będących w dyspozycji szefa rozpoznania dywizji sił i środków rozpoznania.

Zasadniczą jednak rolę spełniać tu będą grupy rozpoznawczo-dywersyjne, rozpoznanie powietrzne oraz samodzielne patrole rozpoznawcze lub OR. Organa te działając w stosunkowo dużej odległości od czoła sił głównych, pierwsze będą dostarczały informacji o ruchu i działaniu nieprzyjaciela. Od szybkości dostarczenia tych informacji bardzo często zależeć będzie przebieg bitwy spotkaniowej.

Bój spotkaniowy lub natarcie może się często przerodzić w pościg. W toku pościgu za wycofującym się nieprzyjacielem rozpoznanie powinno ustalić: kierunki odejścia głównych sił nieprzyjaciela, przegrupowanie środków przenoszenia broni jądrowej i artylerii, rozmieszczenie zapór inżynierskich, stopień inżynierskiego przygotowania terenu do obrony, podchodzące odwody nieprzyjaciela z głębi oraz stan dróg i mostów na kierunku działania dywizji.

Organa rozpoznawcze /SPR-y, OR/ w tego rodzaju działaniu oprócz prowadzenia rozpoznania mogą uchwytować ważne przeprawy, mosty i inne obiekty, których opanowanie umożliwi oddziałom dywizji szybkie prowadzenie pościgu za wycofującym się nieprzyjacielem.

Bardzo ważnym zadaniem rozpoznania w natarciu, jest dostarczenie dowódcy dywizji wiadomości niezbędnych do właściwego i skutecznego wprowadzenia do walki drugiego rzutu. Wiadomości te powinny przede wszystkim dotyczyć: możliwości przeciwdziałania nieprzyjaciela na kierunku wprowadzenia drugiego rzutu, rozmieszczenia broni jądrowej, artylerii i odwodów nieprzyjaciela na tym kierunku, charakteru rozbudowy inżynieryjnej terenu oraz systemu zapór.

W zależności od charakteru działań nieprzyjaciela, potrzebnych informacji, posiadanych sił i środków rozpoznania oraz warunków terenowych można stosować różne sposoby rozpoznania.

Do sposobów zdobywania wiadomości o nieprzyjacielu, które znajdują zastosowanie na szczeblu dywizji /uwzględniając etatowe siły i środki rozpoznania jakimi dysponuje obecnie DZ/ można zaliczyć: obserwację naziemną i powietrzną, wypadły i zasadzki, rozpoznanie walką, działania rozpoznawczy-dywersyjne, działania patroli, samodzielnych patroli i oddziałów rozpoznawczych, rozpoznanie powietrzne /wykorzystując do tego celu śmigłowce/ oraz rozpoznanie radioelektroniczne. Ponadto rodzaje wojsk będą prowadziły rozpoznanie dla swoich potrzeb własnymi, organicznymi siłami i środkami.

Obserwacja będzie nadal jednym z zasadniczych i najbardziej rozpowszechnionych /już od szczebla drużyny/ sposobów rozpoznania w natarciu tak pododdziałów rozpoznawczych jak i pododdziałów i oddziałów dywizji prowadzących działania bojowe. Droga obserwacji można zdobyć dużą ilość wiadomości o nieprzyjacielu i terenie. W natarciu należy prowadzić obserwację przede wszystkim na otwartych skrzydłach i w lukach oraz przed szykami bojowymi pododdziałów i oddziałów.

Obserwacja powinna zapewnić stałą kontrolę broniącego się nieprzyjaciela.

Wypadły i zasadzki mogą być organizowane tak przez pododdziały rozpoznawcze jak i przez pododdziały biorące udział

w walce. Organizuje się je w celu zdobycia jeńców, dokumentów lub zniszczenia określonego celu lub obiektu. Zadaniem grupy wypadowej może być ponadto obserwacja określonych rejonów lub celi oraz rozpoznawanie terenu zajętego przez nieprzyjaciela.

We współczesnych warunkach na skutek znacznego rozśrodkowania oddziałów nieprzyjaciela oraz istniejących luk w jego ugrupowaniu zwiększają się szanse tego sposobu prowadzenia rozpoznania, ponieważ grupy wypadowe mogą stosunkowo łatwo przenikać na tyły przeciwnika.

Rozpoznanie walką będzie prowadzone w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem wtedy, gdy rozpoznanie za pomocą innych środków nie dało spodziewanych rezultatów.

Rozpoznanie walką będą prowadzić specjalnie wydzielone pododdziały z dywizji, najczęściej w sile batalionu piechoty zmotoryzowanej odpowiednio wzmocnione czołgami i artylerią. Pododdziały takie mogą wykonywać nie tylko zadania rozpoznania ale i zadania taktyczne na przykład: opuszczanie obiektów lub rubieży znajdujących się na bronionym przez nieprzyjaciela terenie.

Wydaje się jednak, że na współczesnym polu walki rozpoznanie walką powinno być prowadzone stale i nieprzerwanie przez wszystkie oddziały i pododdziały dywizji bez specjalnego rozkazu lub polecenia.

Grupy rozpoznawczo-dywerysyjne wysyłane przez dywizję na tyły nieprzyjaciela, będą wykonywały swoje zadania przede wszystkim przez obserwację. Do zasadniczych ich zadań będzie należało: wykrywanie broni jądrowej, przegrupowanie wojsk nieprzyjaciela oraz umiejscowienie celów /obiektów/ dla wykonania własnych uderzeń jądrowych.

Patrole rozpoznawcze mogą być organizowane przez pododdziały wszystkich rodzajów wojsk i służb, jak również przez SPR-y i OR-y.

Samodzielne patrole rozpoznawcze i oddziały rozpoznawcze organizuje się w zasadzie z etatowych pododdziałów rozpoznawczych. Charakter działań PR, SPR i OR jest w zasadzie podobny. Polega on przede wszystkim na skrytym przenikaniu w głąb ugrupowania bojowego nieprzyjaciela i ustalania jego działań i zamiarów.

Rozpoznanie powietrzne na szczeblu dywizji prowadzone będzie przy użyciu śmigłowców. Prowadzą one rozpoznanie przede wszystkim przez obserwację i znad własnego ugrupowania. Do zasadniczych zadań obserwacji ze śmigłowców będzie należało wykrywanie celi /obiektów/ dla broni jądrowej i artylerii. Poza tym wykonują one zadania wynikające z potrzeb kierowania ogniem własnej artylerii.

Sztab dywizji uzyskuje szereg informacji z rozpoznania powietrznego przez włączenie odbiorników do sieci taktycznego rozpoznania powietrznego.

Rola wydziału rozpoznawczego odnośnie rozpoznania powietrznego prowadzonego przez sztab wyższy sprowadza się jedynie do planowania potrzeb w tym zakresie oraz składania zapotrzebowań na dostarczenie niezbędnych informacji o nieprzyjacielu w formie meldunków i zdjęć lotniczych.

Rola taka podyktowana jest tym, że dywizja nie posiada organicznych samolotów. Cały więc ciężar rozpoznania powietrznego prowadzonego przez lotnictwo spada na armię.

Biorąc pod uwagę właściwości współczesnego pola walki należy stwierdzić, że pracę wydziału rozpoznawczego w natarciu musi cechować duża operatywność, umiejętność kierowania pododdziałami rozpoznawczymi z równoczesnym zbieraniem, opracowywaniem i przekazywaniem danych o nieprzyjacielu.

W toku walki dane o nieprzyjacielu szef rozpoznania przedstawia dowódcy w formie wniosków. Wnioski te będą każdorazowo inne, a uzależnione są od konkretnej sytuacji bojowej.

Ponadto dane z rozpoznania wydział rozpoznawczy przekazuje do oddziału rozpoznawczego armii, zainteresowanym sztabom sąsiednich dywizji, podległym pułkom oraz wewnątrz poszczególnych wydziałów i komórek sztabu dywizji.

Wydział rozpoznawczy musi stale kierować działaniami rozpoznawczymi, precyzować i stawiać im dodatkowe zadania na rozpoznanie, które mogą wynikać w związku ze zmianą sytuacji na polu walki.

Stawianie nowych zadań umożliwia zachowanie ciągłości rozpoznania. Bardzo istotną rolę w kierowaniu rozpoznaniem odgrywa utrzymanie stałej łączności z podległymi organami rozpoznawczymi.

System łączności winien zapewnić bezpośrednią łączność radiową wydziałowi rozpoznawczemu z szefami rozpoznania pułków i pododdziałami rozpoznawczymi prowadzącymi działania.

Łączność z oddziałem rozpoznawczym lub samodzielnymi patrolami rozpoznawczymi oraz grupami rozpoznawczo-dywersyjnymi utrzymywana jest na kierunku radiowym, a z szefami rozpoznania pułków i pozostałymi pododdziałami rozpoznawczymi w sieci radiowej.

System taki zapewnia szybkie przekazywanie wiadomości z rozpoznania oraz ułatwia kierowanie działaniami podległych organów rozpoznawczych /wykonawców/.

Wnioski końcowe

1. Rola rozpoznania we współczesnych działaniach bojowych nabiera szczególnego znaczenia.
Rozpoznanie jest jednym z głównych przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego wojsk.
2. Rozpoznanie powinno na czas dostarczać dane o nieprzyjacielu, powinno być prowadzone na dużą głębokość i szerokość przy zastosowaniu różnorodnych sił i środków. Ponadto rozpoznanie winna cechować ciągłość, aktywność, wiarygodność i skrytość działań.
3. Rozpoznanie organizują i prowadzą wszystkie pododdziały i oddziały dywizji bez względu na ich rodzaj i przeznaczenie, wykorzystując do tego celu wszelkie środki i stosując różne sposoby.
Najbardziej odpowiedzialne zadania rozpoznawcze stoją przed etatowymi pododdziałami rozpoznawczymi dywizji. Ze względu na duże wymagania, a szczupłe siły i środki rozpoznania, należy je wykorzystywać celowo, stosując nowe formy i sposoby działania.
4. Z uwagi na szerokie stosowanie przez nieprzyjaciela różnych form i metod maskowania swoich zamiarów, ugrupowania i przedsięwzięć, do zdobytych informacji przez organa rozpoznawcze należy podchodzić z dużą ostrożnością. Należy umieć je ocenić, porównać z innymi wiadomościami i właściwie wyciągnąć wnioski.
5. Wiadomości o nieprzyjacielu należy w jak najszybszym czasie dostarczyć dowódcy i sztabowi, ponieważ spóźnione

informacje z uwagi m.in. na duże tempo działań tracą na swojej aktualności, a często są bezużyteczne.

6. Praca wydziału rozpoznawczego dywizji w działaniach zaczepnych winna cechować się dużą operatywnością oraz umiejętnością dowodzenia pododdziałami rozpoznawczymi, zbieraniem i przekazywaniem informacji przy równoczesnym planowaniu nowych zadań i przedsięwzięć.
7. W szybko zmieniających się sytuacjach podczas prowadzenia natarcia, najistotniejszą sprawą w pracy wydziału rozpoznawczego jest zbieranie, analizowanie i meldowanie dowódcy wniosków o nieprzyjacielu.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT RW

ppłk dypl. St. CZYŻKOWSKI

Odbito 100 egz.

Egz.nr 1-100 Bibl.tajna

Wyk.ppłk CZYŻKOWSKI

Druk.K.L.

Nr.ks.02882/WW